

Vlaams
Parlement

stuk **2235** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 21 oktober 2013 (2013-2014)

Beleidsbrief

Economie

Beleidsprioriteiten 2013-2014

ingediend door de heer Kris Peeters,
minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
MANAGEMENTSAMENVATTING	7
1 OMGEVINGSANALYSE	9
1.1 Economisch klimaat	9
1.2 Ondernemerschap	10
1.3 Internationaal ondernemen	11
2 BEDRIJVEN DOOR CRISIS HELPEN	12
2.1 Waarborgregeling/Gigarant	12
2.2 Ondersteuning van bedrijven in moeilijkheden	13
2.2.1 Preventief bedrijfsbeleid	13
2.2.2 Oproep faillissementspreventie	14
2.3 Gefailleerden en armoede bij zelfstandigen	15
2.4 Rentetoelage Hinder Openbare Werken	15
2.5 Informatie en communicatie over de financiering van ondernemingen	16
2.5.1 Monitoring kredietverlening	16
2.5.2 Bankenplan	16
2.5.3 Informatieverstrekking over financiering	17
3 MEER EN STERKER ONDERNEMERSCHAP	17
3.1 Actieplan Ondernemerschap	17
3.1.1 EER-jaar: Vlaanderen bekroond als Europese Ondernemende Regio 2014	18
3.1.2 Media-oproep	18
3.1.3 Brugprojecten economie – onderwijs	18
3.1.4 Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo) – Stichting Onderwijs en Ondernemen (UNIZO)	19

3.1.5	Ondernemingsplanwedstrijden.....	20
3.1.6	Maatregel 'steun voor advies aan prestarters'	20
3.1.7	Oproep startersinitiatieven	21
3.1.8	Gelijke kansen in ondernemen.....	22
3.1.9	Actieplan ondernemend onderwijs	22
3.2	Een professionalisering van de bedrijfsvoering	23
3.2.1	Peterschapsprojecten	23
3.2.2	KMO-portefeuille	24
3.3	Geïntegreerd beleid voor overname en opvolging.....	28
3.4	Doelgroepgerichte informatieverstrekking	29
3.4.1	Zelfstandige kinderopvang	29
3.4.2	Toerisme	29
3.5	Integrerend ondernemerschapsbevorderend netwerk	30
3.6	Toegang tot kapitaal	30
3.6.1	Winwinlening.....	30
3.6.2	Arkimedes	31
3.6.3	Finmix	31
3.6.4	BAN-Vlaanderen	31
3.6.5	Crowdfunding	32
3.6.6	Toegang tot Europese financieringsbronnen	32
3.6.7	Regionalisering participatiefonds	32
3.7	Werkbaar werk	32
3.8	Ruimte om te ondernemen	33
3.8.1	Heroriëntering steun bedrijventerreinen	33
3.8.2	Verduurzaming van bedrijventerreinen	33

3.8.3	Ontwikkelen van een economisch locatiebeleid.....	34
3.8.4	Activering van (onder)benutte bedrijventerreinen en brownfields	36
3.9	Beleidsplan “winkelen in Vlaanderen”	38
4	EEN MEER GROENE ECONOMIE	41
4.1	Ecologiepremie PLUS steunregeling	41
4.2	Ecologiepremie voor strategische ecologieprojecten.....	42
4.3	Carbon Leakage	43
4.4	De groene waarborg	43
4.5	Optimalisering instrumenten van het Agentschap Ondernemen	43
4.5.1	Eco-efficiëntiescan.....	43
4.5.2	Rationeel energiegebruik (REG)in KMO's	44
4.5.3	KMO-portefeuille voor de vergroening van de economie	44
4.6	Verlenging benchmark en auditconvenant	45
4.7	Logistiek en Mobiliteit	45
4.8	Duurzame ontwikkeling	46
5	MEER GROEIENDE ONDERNEMINGEN	48
5.1	Klassieke instrumenten; van SIOS naar strategische transformatiesteun ...	48
5.2	Gazellen en Gazellesprong	49
5.3	Aantrekken en begeleiden van buitenlandse Investeerders	51
5.4	Ondersteuning O&O-infrastructuur	51
5.5	Strategisch ondernemen	52
6	EEN MEER INNOVATIEVE EN KENNISINTENSIEVE ECONOMIE.....	53
6.1	Geïntegreerd industriebeleid actieplan nieuw industrieel beleid	53
6.1.1	Actualisatie van het Actieplan NIB	53
6.1.2	Een onderbouwde transitiebenadering	53

6.1.3	Naar een slimme specialisatiestrategie	54
6.1.4	Fabriek van de Toekomst Nieuw Industrieel Ondernemen	55
6.1.5	Vernieuwend sectoroverleg als hefboom van het NIB	56
6.1.6	Tina-fonds	56
6.1.7	Contactpunt zorg economie	57
6.1.8	Creatieve industrie	58
6.2	Kennisdifffusie van innovatie en businessmodellen.....	59
6.2.1	Intellectuele eigendom als economische onderbouw van innovatie.....	59
6.2.2	ICT dienstverlening onder het eTIC Handvest	60
6.2.3	Design platform Vlaanderen.....	60
6.2.4	LED-Netwerk.....	60
7	EEN EFFICIËNTE EN EFFECTIEVE OVERHEID.....	62
7.1	Administratieve vereenvoudiging/uniek loket EDRL	62
7.1.1	Beleid administratieve vereenvoudiging.....	62
7.1.2	Naar een geïntegreerde benadering van de ondernemer – geïntegreerd loket	62
7.1.3	Algemene coördinatie omzetting EDRL	64
7.2	Efficiënte samenwerking tussen verschillende bestuursniveaus	65
7.2.1	Ondernemingsvriendelijke gemeenten.....	65
7.2.2	Provinciale bestuursniveau	65
7.2.3	Uitvoering van het SALK: naar een meer innovatieve en kennisintensieve economie in Limburg	67
7.2.4	Het federale bestuursniveau	68
7.2.5	Europa	68
7.2.6	EU-raad Concurrentievermogen	69
7.2.7	Het Europees Kader voor Staatssteun.....	69

7.2.8	EFRO - doelstelling 2 Regionaal Concurrentievermogen en Werkgelegenheid	69
7.2.9	EFRO - Doelstelling 3 Europese Territoriale Samenwerking	70
7.2.10	Toekomstig cohesiebeleid.....	70
7.2.11	Enterprise Europe Network.....	72
7.2.12	Internationaal	72
8	BIJLAGEN	73
8.1	Overzicht resoluties en moties.....	73
8.2	Regelgevingsagenda.....	74
8.3	Opmerkingen Rekenhof.....	81
8.4	Lijst afkortingen	83

MANAGEMENTSAMENVATTING

Na een licht herstel in 2013 wordt voor 2014 een sterker hernemen van de economie aangekondigd.. Het economisch beleid zal dus verder rekening moeten houden met de impact van de nasleep van de aanhoudende economische crisis. We blijven dan ook inzetten op maatregelen die onze ondernemingen in staat stellen sterker uit de crisis te komen. Daarom nemen we met het bankenplan de nodige acties om ervoor te zorgen dat er voldoende financiering is om investeringen in Vlaanderen op peil te houden. Daarnaast blijft het eveneens van doorslaggevend belang met het Nieuw Industrieel Beleid de ingeslagen weg van de transformatie van de Vlaamse economie naar een meer open, internationale, groene en innovatieve economie aan te houden.

Om bedrijven zo goed mogelijk door de crisis te helpen en faillissementen te vermijden zal het preventief bedrijfsbeleid in het najaar van 2013 versterkt worden met de projecten uit de oproep **faillissementspreventie**. In het kader van deze oproep zullen ondernemingen die in moeilijkheden dreigen te komen of geconfronteerd worden met continuïteitsbedreigende elementen proactief benaderd worden. Daarnaast zullen de maatregelen die opgenomen werden in het **bankenplan** in 2013-2014 operationeel worden een op het terrein de kredietverlening aan de Vlaamse onderneming te versterken en voldoende ruimte te bieden voor verder economisch herstel en nieuwe initiatieven.

In het kader van het **stimuleren van ondernemerschap** en het ondersteunen van de professionalisering van de werking van bestaande werd de voorbije legislatuur, in nauwe samenwerking met de bedrijfsorganisaties, een begeleidingsaanbod gecreëerd voor elke levensfase waarin een onderneming zich kan bevinden: van **prestarter** tot groeiende onderneming (**gazellesprong**) of een onderneming in fase van overdracht. Om dit aanbod nog verder te versterken werden in de eerste jaarhelft van 2013 een aantal oproepen gelanceerd voor projecten gericht op diverse thema's die het ondernemen in Vlaanderen kunnen stimuleren en professionaliseren. Het gaat dan onder meer over oproepen voor peterschapsprojecten, startersinitiatieven en brugprojecten economie-onderwijs. Dit beleid heeft ertoe bijgedragen dat Vlaanderen begin juli 2013 geselecteerd werd als **Europese Ondernemende Regio van het jaar 2014** en bekroond werd met het prestigieuze EER-label. De European Entrepreneurial Region (EER) award is immers een erkenning voor de EU-regio's met de beste politieke visie en het meest vooruitstrevende actieplan voor ondernemerschap.

Naast dit generieke begeleidingsaanbod werd de voorbije legislatuur ook de basis gelegd voor de transformatie van een aantal specifieke sectoren. Onder andere met het **Nieuw Industrieel Beleid** worden acties ondernomen om de industriële sectoren in Vlaanderen te wapenen voor de uitdagingen van de toekomst. In het kader van dit actieplan werden in de voorbije legislatuur een aantal belangrijke steunmaatregelen zoals de ecologiepremie en de Strategische Transformatiesteun (vroeger strategische opleidings- en investeringssteun) aangepast en werd meer focus gelegd in het steuninstrumentarium van de Vlaamse overheid. In de nabije toekomst zal het van belang zijn in te zetten op een dubbele strategie van beheersing van de kosten (het Concurrentiepact) enerzijds en anderzijds op het opvoeren van de productiviteit, vnl. in die domeinen waar Vlaanderen een internationale koppositie wenst in te nemen (het productiviteitsoffensief).

Daarnaast werden o.a. met **Screen Flanders** en het **Design Platform Vlaanderen** een aantal initiatieven genomen om de creatieve sectoren in Vlaanderen verder te ondersteunen en te professionaliseren. Met het **contactpunt zorg economie** zal in het najaar van 2013 en 2014 ondernemerschap in de zorg in Vlaanderen verder gestimuleerd worden, dit in uitvoering van de transitie Flanders' Care.

In het kader van het voeren van een kernversterkend beleid in de Vlaamse steden en gemeenten en het beleid rond **Winkelen in Vlaanderen** en het werden de acties opgenomen in de Winkelnota 2.0 uitgerold. De acties uit deze Winkelnota 2.0 hebben onder meer betrekking op een oproep kernversterkende maatregelen en een oproep 'handelspanden.' De projecten die in het kader van deze oproepen gesteund zullen worden zullen in het najaar van 2013 en begin 2014 van start kunnen gaan. Ook op het vlak van het voorzien van voldoende **ruimte voor economische activiteit** werden een aantal belangrijke stappen gezet zoals de opmaak van een ontwerpdecreet Geïntegreerd Handelsvestigingsbeleid en de acties inzake activering van on(der)benutte bedrijventerreinen en het economisch locatiebeleid.

Nadat het uitvoeringsplan werd uitgetekend, zal in 2013 en 2014 bijzondere aandacht gaan naar de uitvoering en implementatie van de economische acties van het SALK.

1 OMGEVINGSANALYSE

Voor de omgevingsanalyses kijken we in het bijzonder naar deze doelstellingen van het Pact 2020 van Vlaanderen in Actie waar met de beleidsacties van de doorbraak 'open ondernemer' op ingespeeld wordt.

1.1 Economisch klimaat

Het Pact 2020 stipuleert dat Vlaanderen in 2020 een duurzame topregio wordt op het vlak van de gecreëerde welvaart. Onder invloed van de internationale economische crisis kromp het **Vlaamse bruto binnenlands product** in 2012 met 0,3%. Voor 2013 wordt een beperkt herstel verwacht, namelijk een groei van 0,2%. Voor 2014 zou de reële groei van het Vlaams bbp klimmen naar 1,2%. Voor 2015-2018 wordt een gemiddelde verwacht van 1,7%. (bron: Hermreg juni 2013).

Het Vlaamse gewest is en blijft een welvarende regio. Het Vlaamse **bbp per inwoner**, gecorrigeerd voor de pendelstromen, bedroeg 32.700 euro kkp in 2012. Hiermee bevestigt Vlaanderen een top-vijfpositie in de groep van innovatiegedreven regio's in de EU. Die welvaart is grotendeels te danken aan een hoge arbeidsproductiviteit. In 2012 bedroeg de arbeidsproductiviteit per inwoner in Vlaanderen (na correctie voor pendel) 74.200 euro kkp. (bron: vrind 2013)

De competitiviteit van de Vlaamse ondernemingen en in het bijzonder de exportgerichte industrie, staat echter onder zware druk. 'Hoewel onze regio in algemene termen goed scoort wat betreft productiviteit, doet ze het heel wat minder goed in vergelijking met de benchmarklanden wanneer gekeken wordt naar de arbeidskost. Dit betekent dat de goede prestaties wat betreft de Vlaamse productiviteit grotendeels ongedaan gemaakt worden door onze loonkostevolutie. Wanneer naar de loonkost per eenheid product gekeken, wordt kan geconcludeerd worden dat enkel wat betreft de bouwsector België als topland uit de vergelijking komt. Voor de andere sectoren presteert steeds minstens één benchmarkland beter'. (Studie EWI, Kostencompetitiviteit van Vlaanderen en de lokale verankering van productie, 2013).

De Vlaamse regering wenst samen met de federale regering en de andere gewestregeringen op korte termijn te komen tot een pact voor de competitiviteit en de werkgelegenheid. Hiertoe deed de Vlaamse regering een inbreng met maatregelen die kunnen genomen worden. De verschillende regeringen overleggen om een dergelijke pact af te sluiten met een pakket aan concrete actie voor meer concurrentiekracht en jobs.

1.2 Ondernemerschap

In het Pact 2020 werden de volgende doelstellingen vastgelegd met betrekking tot ondernemerschap: “Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor aanzienlijk, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat we even goed scoren als de top vijf van de Europese regio’s. Jonge starters worden aangemoedigd, zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij. In 2020 is er meer doorgroei van bestaande ondernemingen.”

Ondanks de economische crisis blijft het **aantal ondernemingen** toenemen in het Vlaamse Gewest. Op 1 januari 2013 waren er 483.541 BTW-plichtige ondernemingen in het Vlaamse Gewest. Zowel het Vlaams geboortecijfer als het sterftcijfer van ondernemingen met werkgelegenheid kende een daling. In 2012 was het geboortecijfer 2,33% en het sterftcijfer 0,9%. (Pact 2020). De crisis zette het voorbijge jaar wel een domper op het aantal starters. Bovendien steeg het aantal faillissementen in absolute aantallen tot recordhoogten.

Het **aandeel snelgroeiende ondernemingen** in het Vlaamse Gewest is dan weer gestegen met 7%. Op 1 januari 2012 realiseerden 1.134 ondernemingen met minstens tien personeelsleden in dienst, de voorgaande drie jaren een cumulatieve groei van jaarlijks 20% in het aantal personeelsleden. In 2011 waren dit er slechts 1.059. In relatieve cijfers betekent dit dat 3,52% van de ondernemingen met minstens tien personeelsleden in dienst een dergelijke groei verwezenlijkt hebben. (Pact 2020)

Het aandeel van vrouwen en het aandeel van de 50-plussers in het **aantal niet-loontrekkenden** blijft voorlopig lager dan hun respectievelijke bevolkingsaandelen. In 2012 waren 34% van de niet-loontrekkenden vrouwen, ten opzichte van 51% van de totale bevolking. Dit aandeel is de jongste jaren stabiel. In 2012 waren 35% van de niet-loontrekkenden 50-plussers, tegenover 46% van de totale bevolking. Zowel de aandelen van de 50-plussers in de niet-loontrekkenden en in de bevolking stijgen stelselmatig, zodanig dat de kloof verkleint. (Pact 2020)

Via de **Global Entrepreneurship Monitor-enquête** werd gepeild naar de houding in de samenleving ten opzichte van ondernemerschap. Ondernemerschap wordt in Vlaanderen steeds meer gezien als haalbare en wenselijke stap. In 2012 zag 33% van de ondervraagden voldoende opportuniteit om een bedrijf op te richten, 37% meent over voldoende kennis, bekwaamheid en ervaring te beschikken om een nieuw bedrijf op te richten, bovendien had 8% had ook de intentie effectief binnen de 3 jaar een nieuw bedrijf te starten. De GEM-enquête peilde ook naar de waardering voor ondernemerschap. In 2012 vond 60% van de bevraagde Vlamingen dat succesvolle starters een hoge status hebben en veel respect genieten, 66% zag de stap naar ondernemerschap als goede carrièrekeuze en 55% vond dat er veel media aandacht is voor ondernemerschap. Deze indicatoren kennen sinds 2009 een duidelijk positieve evolutie.

1.3 Internationaal ondernemen

Pact 2020 formuleert volgende doelstellingen: “Het aantal buitenlandse directe investeringen in het Vlaamse Gewest neemt toe, evenals het ermee gepaard gaande investeringsbedrag. Ook het aantal exporterende bedrijven moet toenemen en het aantal exporterende kmo's verdubbelen. Het aandeel van de totale Vlaamse uitvoer naar snelgroeiende markten groeit tegen 2020 tot 10%.

Het **aantal investeringsprojecten** van buitenlandse investeerders is met 159 in 2012 het hoogste sinds 2005, met uitzondering van het topjaar 2011 toen er 174 investeringsprojecten waren. Het investeringsbedrag voor 2012 bedroeg € 1,67 miljard. Iets meer dan de helft van de investeringsprojecten waren greenfield projecten. Deze buitenlandse activiteiten waren naar verluidt goed voor 3.740 jobs, ongeveer evenveel als in 2011. (Pact 2020 en vrind 2013)

De stijgende tendens van de Vlaamse **goederenexport** bleef ook in 2012 bestaan. In 2012 was de Vlaamse uitvoer goed voor 289,6 miljard euro. Het aantal exporterende Vlaamse ondernemingen steeg in 2012 t.o.v. 2011, wat een kentering is in de dalende trend van de voorbije jaren. In 2012 waren er 17.800 exporterende Vlaamse ondernemingen. (Pact 2020 en vrind 2013).

De belangrijkste internationale handelspartners van het Vlaamse Gewest blijven de buurlanden en de Europese Unie in het algemeen. De EU27 is zoals steeds de belangrijkste afzetmarkt voor Vlaamse exporteurs (68% in 2012). De opkomende handelsblokken nemen echter een steeds grotere hap uit het Vlaamse uitvoerpakket, met name de BRIC-landen (7,6%), de N11 (3,7%), de Aziatische Tijgers (1,9%) en de ASEAN (1,2%).(vrind 2013)

2 BEDRIJVEN DOOR CRISIS HELPEN

Bedrijven doorheen de crisis helpen is een belangrijke doelstelling van het Regeerakkoord, en van 'Vlaanderen in Actie'. Gezien het huidige economische klimaat blijft het cruciaal om in te zetten op maatregelen die onze ondernemingen in staat stellen sterker uit de crisis te komen. De Vlaamse Regering bewandelt hier verschillende paden.

2.1 Waarborgregeling/Gigant

PMV beheert twee waarborginstrumenten die de toegang voor Vlaamse ondernemingen tot bankfinanciering moeten faciliteren: de Waarborgregeling en Gigant.

De **Waarborgregeling** is een automatische garantieregeling van de Vlaamse overheid die geldt voor waarborgbedragen tot en met 1,5 miljoen euro per onderneming. In 2012 werden 1.261 verbintenissen gewaarborgd voor een bedrag van 170 miljoen euro. Vanaf de start van de automatische waarborgregeling tot eind 2012 is er een totaal waarborgbedrag van 1,04 miljard euro toegekend via 8.418 gewaarborgde verbintenissen. Dankzij die waarborgen werden er bankkredieten verkregen voor in totaal meer dan 1,7 miljard euro. De kredieten die dankzij de Waarborgregeling werden verstrekt, hebben op hun beurt voor meer dan 2,4 miljard euro aan investeringen mogelijk gemaakt. Dat betekent dat, sinds de start van de Waarborgregeling, voor elke euro waarborg meer dan 2,29 euro investeringen worden gerealiseerd. Dat wijst op de aanzienlijke hefboomwerking van de Waarborgregeling. De groene waarborg wordt in punt 5.4 verder uitgewerkt.

Gigant is er voor kmo's of grote ondernemingen die behoefte hebben aan kredietwaarborgen boven 1,5 miljoen euro. Sinds de start in 2009 tot 30 juni 2013 kende Gigant 20 waarborgen toe, goed voor een totaal waarborgbedrag van ruim 490 miljoen euro en 836 miljoen euro aan kredieten.

In uitvoering van het Bankenplan werden de benuttingsmogelijkheden van Gigant uitgebreid. De bedoeling is om via de creatie van fondsen financiële middelen bij private of institutionele investeerders aan te trekken en te kanaliseren naar langetermijnfinanciering van ondernemingen en semi-publieke infrastructuur- of pps-projecten. Om de aantrekkelijkheid van die fondsen te verhogen, voorziet het Bankenplan in een gedeeltelijke garantie, via Gigant, van de in een fonds geïnvesteerde middelen. Ook is het de bedoeling om via Gigant kwalitatieve kredietportefeuilles van banken te waarborgen, waardoor de banken financiële middelen kunnen vrijmaken die ze opnieuw kunnen inzetten in de Vlaamse economie. De wetgeving en de uitvoeringsbesluiten zijn ondertussen goedgekeurd en aangepast, zodat de effectieve lancering van de fondsen kan gebeuren in het najaar 2013.

2.2 Ondersteuning van bedrijven in moeilijkheden

2.2.1 Preventief bedrijfsbeleid

Het doel van preventief bedrijfsbeleid (PBB) is bedrijven te sensibiliseren om bewust na te denken over de continuïteit en de toekomststrategie van hun onderneming. Preventief bedrijfsbeleid is gebaseerd op een akkoord tussen de sociale partners in de schoot van het VESOC. In dit akkoord wordt sterk de nadruk gelegd op het vrijwillige initiatief door de bedrijven, maar eveneens op aanmelding van mogelijke continuïteitsproblemen via werknemers. Het akkoord voorzagt ook in de mogelijkheid tot screening door het Agentschap Ondernemen. Het Agentschap Ondernemen wordt bij het uitbouwen van dit beleid geadviseerd door het daartoe opgerichte paritair samengestelde Comité Preventief Bedrijfsbeleid.

Preventief Bedrijfsbeleid heeft als doel financieel gezonde ondernemingen die problemen willen voorkomen of bestaande moeilijkheden willen opvangen, te ondersteunen. Dit kan door het aanbieden van hulpmiddelen, eerstelijnsadvies en instrumenten zoals:

- Financiële analyse;
- Operationele analyse (ondernemingsscan);
- De opmaak van een doorstartplan, gesubsidieerd via de kmo-portefeuille indien dit gebeurt door een erkende dienstverlener.

Tot op heden werden ruim 130 dossiers aangemeld (vrijwillige en niet-vrijwillige meldingen). 25 operationele scans werden door de externe partner KPMG uitgevoerd. In het najaar van 2013 zal een nieuwe overheidsopdracht uitgeschreven worden om één of meerdere dienstverleners aan te stellen tot uitvoering van operationele scans.

Na evaluatie, en op advies van het Comité Preventief Bedrijfsbeleid, werd het toepassingsgebied uitgebreid via een betere en meer doeltreffende definitie van een ‘bedrijf dat dreigt in moeilijkheden te geraken’. PBB richt zich op ondernemingen met potentieel maar met een continuïteitsdreiging. De voorwaarden om gebruik te kunnen maken van Preventief Bedrijfsbeleid zijn dat het eigen vermogen groter is dan de helft van het maatschappelijk kapitaal en dat er continuïteitsbedreigende elementen in het bedrijf aanwezig zijn.

Sedert 1 juli 2013 is de vernieuwde kmo-portefeuille operationeel. Dit betekent dat begeleiding bij de implementatie van het doorstartplan nu ook subsidiabel is en dat het percentage subsidie voor de opmaak van een doorstartplan verhoogd werd tot 75 procent.

Verdere informatie- en sensibiliseringsmomenten over het volledige aanbod van Preventief Bedrijfsbeleid worden gehouden bij de reeds erkende dienstverleners PBB, teneinde hen aan te zetten om vanuit hun eigen werkkring zelf bedrijven te detecteren en te benaderen met betrekking tot het stappenplan PBB.

2.2.2 Oproep faillissementspreventie

Ter versterking van het preventief bedrijfsbeleid werd in het voorjaar van 2013 een oproep faillissementspreventie gelanceerd. Zes projecten ontvingen een subsidie en zijn dit najaar operationeel. De projecten hebben een looptijd van twee jaar.

Deze projecten hebben als doel ondernemingen (die in moeilijkheden dreigen te komen of geconfronteerd worden met continuïteitsbedreigende elementen) proactief te benaderen om hen vanuit een vertrouwelijke, individuele aanpak te informeren, sensibiliseren en begeleiden naar het bestaande instrumentarium aangeboden door de overheid in het algemeen en het Agentschap Ondernemen in het bijzonder. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om bedrijven, met een acute problematiek, met een snelle en effectieve interventie verder te helpen.

Het Comité Preventief Bedrijfsbeleid beschouwt de oproep faillissementspreventie, wordt een belangrijk instrument. “Er mag verwacht worden dat dit project een gunstige weerslag zal hebben op de werking en de bekendheid van het comité en het project van de Vlaamse overheid inzake preventief bedrijfsbeleid” (werkingsverslag over 2012).

In totaal zullen, volgens het vanuit de projectaanvragen vooropgestelde bereik van de projecten, 1.825 bedrijven gescand worden. Met deze eerste financiële en operationele scan worden de voornaamste aandachtspunten die bijdragen tot de continuïteitsbedreiging voor het bedrijf opgesteld en wordt een eerste globaal advies opgesteld.

Voor 251 bedrijven wordt vooropgesteld dat ze zullen toegeleid worden naar de opmaak van een doorstartplan zoals voorzien in de kmo-portefeuille. Het doorstartplan is een adviesrapport waarbij na een multidisciplinaire analyse van alle continuïteitsbedreigende problemen van het bedrijf, een advies wordt gegeven dat deze problemen tracht te verhelpen om zo de continuïteit van het bedrijf te verzekeren gevolgd door een implementatieplan. Een doorstartplan heeft betrekking op verschillende aspecten van bedrijfsvoering en bevat steeds een financieel advies.

In de tweede jaarhelft 2013 en in 2014 zullen de gesteunde projecten worden opgevolgd en begeleid door het Agentschap Ondernemen. Er zal ook een gezamenlijk forum komen voor deze projecten waar naast het comité preventief bedrijfsbeleid ook organisaties als Efrem en Tussenstap bij betrokken zullen worden.

De nog niet benutte middelen worden beschikbaar gehouden om op niveau van de overkoepelende stuurgroep van de oproep om in afstemming met het paritaire Comité Preventief Bedrijfsbeleid, snel te kunnen inspelen op eventuele nieuwe noden die zich stellen binnen dit thema. Met name zou de overkoepelende stuurgroep, met daarin ook de vertegenwoordigers van het paritaire Comité Preventief Bedrijfsbeleid, bijvoorbeeld kunnen adviseren voor specifieke, nog niet bereikte (sub)sectoren een actie op te zetten, of specifieke regionale accenten te leggen.

2.3 Gefailleerden en armoede bij zelfstandigen

Zenitor vzw, afdeling Tussenstap en Efrem vzw staan ondernemers in nood bij. In 2012 ontvingen beide organisaties samen 2.213 vragen om ondersteuning. Gezien de aanhoudende hoge vraag door ondernemers naar ondersteuning zal een gezamenlijke steun aan de organisaties worden voorzien van 500.000 euro.

De voorziene integratie van beide organisaties ligt op schema en zo wordt vanaf 2013 de recrutering, de opleiding en opvolging van de vrijwilligers gezamenlijk gedaan. In de tweede jaarheft van 2013 zullen beide organisaties steeds nauwer samenwerken, wat in 2014 moet uitmonden in een fusie.

2.4 Rentetoelage Hinder Openbare Werken

De maatregel “Rentetoelage bij Hinder door Openbare Werken” tracht de gevolgen van openbare werken voor zelfstandigen en kmo's zo beperkt mogelijk te houden.

Vanaf 1 januari 2011 werd deze maatregel uitgebreid naar bestaande beroepsleningen die voor de start van de openbare werken zijn aangegaan. Voordien was de maatregel alleen bestemd voor nieuw afgesloten overbruggingskredieten. Door het openstellen van de maatregel voor de bestaande beroepsleningen is in 2011 het aantal aanvragen fors toegenomen in vergelijking met de vorige jaren.

In 2011 werden 292 aanvragen gunstig geëvalueerd en bedroeg de toegekende steun 2.460.797 euro. In 2012 werden 363 aanvragen gunstig geëvalueerd en kon 3.303.082 euro steun worden toegekend. Tijdens de eerste zes maanden van 2013 werden al 175 aanvragen gunstig geëvalueerd voor een totaal steunbedrag van 2.045.175 euro (= inclusief de gemaakte herzieningen wegens langere duur van de openbare werken).

In de tweede helft van 2013 en in 2014 zal de rentetoelage verder worden opgevolgd, zowel budgettair als naar efficiëntie en effectiviteit toe, eventueel in relatie met de andere bestaande steunmaatregelen bij hinder door openbare werken, namelijk de inkomenscompensatievergoeding en de waarborgregeling.

2.5 Informatie en communicatie over de financiering van ondernemingen

2.5.1 Monitoring kredietverlening

In 2009 startte het departement EWI met de monitoring van de kredietverlening aan ondernemingen. Deze monitoring werd in de loop der jaren omgevormd en geoptimaliseerd. Zo werd de monitoring gebruikt in het vormgeven en evalueren van het Bankenplan en werd er een webpagina opgestart die naast regelmatige updates, ook extra informatie verschaft.

Net als in 2012, wordt 2013 tot nu toe gekenmerkt door een stijgende trend in de kredietverlening aan Vlaamse ondernemingen. Ondanks deze positievere evolutie, is de nood aan monitoring niet verdwenen. Ondernemers rapporteren immers nog steeds een verslechtering van de algemene voorwaarden voor krediet en ook een toename van de gevraagde waarborgen. Het redden van verschillende financiële instellingen door de overheid en het budgettaire cascade-effect dat dit in gang heeft gezet, de opvolging en evaluatie van het Vlaamse Bankenplan, de gevolgen van de invoering van de Basel-akkoorden bevestigen de nood aan een doorgedreven monitoring van de kredietmarkt en een open overleg met de financiële sector in België en Vlaanderen.

2.5.2 Bankenplan

Op 7 december 2012 werd het Bankenplan goedgekeurd door de Vlaamse regering. Dit Bankenplan is al in belangrijke mate uitgevoerd en bevat tal van maatregelen met het oog op de kredietverlening aan de Vlaamse ondernemingen en de Vlaamse KMO's in het bijzonder.

2 maal per jaar komt een High-level orgaan samen om de vinger aan de pols te houden wat betreft recente ontwikkelingen en evoluties betreffende de kredietverlening aan Vlaamse ondernemingen. De informatieverspreiding rondom het kredietdossier en de kortetermijnsfinancieringsopties zal bijdragen aan een vlottere toegang tot KMO-financiering.

Ook zijn verdere stappen ondernomen in het kader van crowdfunding en de financiering van de groene economie. Ondertussen is alles in gereedheid gebracht voor de opstart van ondernemingsfondsen die bijkomende capaciteit zullen bieden aan de banken om extra krediet te kunnen verlenen aan de Vlaamse kmo. Er is een engagement voor 1,1 miljard euro.

Bovenstaande maatregelen zullen in 2013-2014 verder ontwikkeld en geëvalueerd worden om de kredietverlening aan de Vlaamse onderneming in stand te houden en voldoende ruimte te bieden voor verder economisch herstel en nieuwe initiatieven.

2.5.3 Informatieverstrekking over financiering

De ervaring leert dat vele maatregelen die de overheid ter beschikking stelt om de financiering van kmo's te ondersteunen nog steeds te weinig gekend zijn bij de ondernemers. Dit heeft ook te maken met de eigenheid van de kmo. Om de doorstroming van deze kennis verder te verbeteren zullen in het komende werkjaar extra activiteiten ondernomen worden. Zoals afgesproken in het kader van het Bankenplan zal de prestartersmaatregel Go4Business uitgebreid worden met een optionele module inzake de wijze waarop prestarters hun kredietdossier en kredietgesprek bij de bank best voorbereiden met beperkte duiding van eventuele andere financieringsmogelijkheden. Eveneens in het kader van het Bankenplan worden afspraken gemaakt met de Instituten die de cijferberoepen vertegenwoordigen (BIBF, IAB, IBR) en de FVIB om een structurele werkrelatie met het Agentschap Ondernemen uit te bouwen. Dit moet er toe bijdragen dat de cijferberoepen de overheidsmaatregelen waarop ondernemers beroep kunnen doen veel meer laten doorstromen naar hun klanten, de ondernemers.

De informatieverstrekking over overheidsinstrumenten voor financiering is een kernopdracht voor het Agentschap Ondernemen. De brochure "Hoe kan de overheid uw financiering gemakkelijker maken" en de "brochure Risicokapitaal" worden jaarlijks geactualiseerd door het Agentschap Ondernemen. De promotie van deze tools werd gekoppeld aan een reeks infosessies waarin de belangrijkste financieringsinstrumenten van de overheid worden toegelicht, alsook de risicokapitaalinstrumenten zowel de private als de overheidsinstrumenten.

Teneinde de doorstroming van de overheidsmaatregelen optimaal te verwezenlijken gaan de accountmanagers van het Agentschap Ondernemen het overheidsinstrumentarium toelichten op verschillende activiteiten van de bedrijvenorganisaties (vb. Vlaamse Startersdag, Bryo dagen,...), maar ook op verschillende beurzen, zoals de Beurs Ondernemen in Gent en Brussel of het evenement voor de cijferberoepen in december.

In het kader van het Nieuw Industrieel Beleid zal een oefening opgestart worden om de pro-actieve dienstverlening van verschillende agentschappen van de Vlaamse overheid (Agentschap Ondernemen, FIT, IWT, PMV, dep WSE) gericht op individuele ondernemingen beter te stroomlijnen en op elkaar af te stemmen, ten dienste van de ondernemer.

3 MEER EN STERKER ONDERNEMERSCHAP

3.1 Actieplan Ondernemerschap

In het najaar wordt de update 2013 van het Actieplan Ondernemerschap met inbegrip van de jaarlijkse monitoring gepubliceerd. De focus blijft "het sensibiliseren en informeren rond ondernemerschap en het informeren en begeleiden van prestarters en starters". Het plan integreert ook doelstellingen uit de Europese Small

Business Act en het Entrepreneurship 2020 Action plan. De belangrijkste impulsen uit het actieplan worden verder in deze beleidsbrief beschreven.

In het najaar van 2013 zal gestart worden met de voorbereiding van de evaluatie van het Actieplan Ondernemerschap in zijn geheel. De evaluatie zelf zal in 2014 worden uitgevoerd. Bij die evaluatie zal er specifiek aandacht uitgaan naar gelijke kansen.

3.1.1 EER-jaar: Vlaanderen bekroond als Europese Ondernemende Regio 2014

Het EU-Comité van de Regio's heeft Vlaanderen begin juli 2013 geselecteerd als Europese Ondernemende Regio van het jaar 2014 en bekroond met het prestigieuze EER-label. De European Entrepreneurial Region (EER) award is een erkenning voor de EU-regio's met de beste politieke visie en het meest vooruitstrevende actieplan voor ondernemerschap. Vlaanderen was een van de drie regio's om de onderscheiding voor 2014 te ontvangen. In haar kandidatuur heeft Vlaanderen benadrukt dat het stimuleren en ondersteunen van Vlaamse bedrijven, groot en klein, in elke fase van hun levenscyclus, de belangrijkste doelstelling is. Vlaanderen beschouwt – in uitvoering van Vlaanderen in Actie – 'innovatie en creativiteit', 'een zorgzame samenleving' en 'duurzaamheid' als de belangrijkste uitdagingen voor de economie in de nabije toekomst.

Vlaanderen zal als Europese Ondernemende Regio van het jaar 2014 tal van evenementen organiseren. Verschillende Vlaamse organisaties zullen hieraan meewerken, zoals het Agentschap Ondernemen, Flanders Investment and Trade, IWT en Vlewa.

3.1.2 Media-oproep

Eind 2010 werd beslist om 8 projecten in de oproep media te cofinancieren. Deze projecten hebben als doel om het ondernemerschap op positieve wijze in beeld te brengen en hebben daarnaast ook een cross-mediaal luik om de kijkers verder te betrekken.

De meeste van deze door het Agentschap Ondernemen gefinancierde televisieprogramma zijn in 2013 uitgezonden. Tegen eind 2013 zal een globale evaluatie van de oproep worden gemaakt.

3.1.3 Brugprojecten economie – onderwijs

Via de brugprojecten worden middelen voorzien voor projecten waar samenwerkingsverbanden gecreëerd worden met het oog op het tot stand brengen van nieuwe vormen van kennisuitwisseling tussen het bedrijfsleven en het onderwijs.

De projecten, die in het kader van de oproep van 2010 voor steun geselecteerd werden, liepen in 2013 grotendeels ten einde.

Ondertussen werd er 4 mio euro toegewezen voor projecten in het kader van een nieuwe oproep in 2013. Het betreft 3,2 mio euro voor 15 projecten, die expliciet gericht zijn op het realiseren van de doelstellingen van het STEM-actieplan.

Daarnaast is ook bijna 1 mio euro beschikbaar gemaakt voor 4 projecten die de valorisatie van succesvolle initiatieven uit het verleden verderzetten. Deze oproep was in uitvoering van het jongerenpact ook expliciet toegankelijk gemaakt voor jeugdverenigingen.

In totaal zullen deze 19 projecten 50.000 à 70.000 personen bereiken; dit zijn in de eerste plaats de scholieren en studenten, maar ook de leerkrachten, ouders en ondernemers. Leerkrachten en ouders hebben een belangrijke rol in het proces van studiekeuze, wat dus ook de loopbaankeuze beïnvloedt.

Deze nieuwe oproep komt tegemoet aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan 2010-2014 waarin de verderzetting van deze steun aan brugprojecten als doelstelling werd opgenomen.

3.1.4 Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo) – Stichting Onderwijs en Ondernemen (UNIZO)

Op het vlak van ondernemerschapsonderwijs werden enkele basispartners erkend die voor hun werking structureel gefinancierd worden. Zo worden zowel Vlajo als de Stichting Onderwijs en Ondernemen structureel gefinancierd door de Vlaamse Overheid. Beide organisaties bieden echter complementair diverse concepten en materialen aan voor ondernemerschapsonderwijs (minionderneming ~ leeronderneming) en worden gestimuleerd samen te werken.

Om tot een goede afstemming tussen de acties van beide organisaties te komen dienden zij in 2013 voor het eerst een gemeenschappelijk afgestemd activiteitenvoorstel en begroting in te dienen. Achteraf zullen zij ook gezamenlijk rapporteren. Op 5 maart 2013 sloten beide organisatie bovendien een intentieverklaring tot samenwerking, waardoor er bij nieuwe programma's moet gestreefd worden naar een rolverdeling in de brugfunctie onderwijs - bedrijfsleven:

- De Stichting Onderwijs & Ondernemen zal de focus meer leggen op een aanbod vanuit een bedrijvenveldoriëntatie;
- Vlajo zal de focus eerder leggen op een aanbod vanuit een onderwijsveldoriëntatie.

De Stichting Onderwijs & Ondernemen en VLAJO zullen, elk vanuit hun in het verleden opgebouwde ervaringen en competenties, volgende projecten minstens met elkaar afstemmen en waar mogelijk samen uitwerken en uitrollen:

- Stageprogramma's aangeboden door de Stichting Onderwijs en Ondernemen, worden gepromoot in het Vlajo netwerk evenals in die van andere partners van Vlajo, zoals Voka en VKW;
- De Stichting promoot het Vlajo droomcoachprogramma in het Unizo netwerk (droomcoaches);
- In de doe-leer programma's van Vlajo worden rolmodellen gebruikt van de stichting;
- Impulsprogramma Lerarenopleiding;
- Brugproject STEM.

Begin 2013 werd van start gegaan met de evaluatie van de vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo) en de Stichting Onderwijs en Ondernemen. De resultaten van deze evaluatie worden in het najaar van 2013 opgeleverd. Naar 2014 toe zal op basis van de resultaten van de evaluatie stelselmatig een grotere samenwerking gestimuleerd worden.

3.1.5 Ondernemingsplanwedstrijden

Een goed uitgewerkt ondernemingsplan is essentieel voor een succesvolle start van een onderneming. Al te vaak blijkt een te weinig doordacht plan een struikelblok te zijn bij het vinden van financiering.

De Ondernemingsplanwedstrijd Vlaanderen die in 2011 bij overheidsopdracht toegewezen werd, draagt bij tot de sensibilisering over het belang van een goed ondernemingsplan naar studenten en het brede publiek. De wedstrijdformule stimuleert de deelnemers om ernaar te streven een zo goed mogelijk ondernemingsplan te schrijven in een poging de wedstrijd te winnen. Met workshops en coaching in de loop van de wedstrijd wordt bijgedragen aan de verhoging van de kwaliteit van de plannen van de deelnemers.

De Ondernemingsplanwedstrijd Vlaanderen richt zich op twee verschillende doelgroepen: het onderwijs en het brede publiek. Jaarlijks worden drie wedstrijden georganiseerd:

- Plankgas, de wedstrijd voor leerlingen van de derde en vierde graad secundair onderwijs;
- Battle of Talents, de wedstrijd voor studenten hoger onderwijs;
- Bizidee, de wedstrijd voor het brede publiek met aandacht voor specifieke doelgroepen zoals potentiële gazellen, allochtonen, vrouwen, laaggeschoolden en 50+ers.

Twee edities van de Ondernemingsplanwedstrijd Vlaanderen zijn intussen afgerond en liepen telkens van september tot juni. Aan de wedstrijden 2011-2012 namen ongeveer 1.800 individuen deel. De tweede wedstrijd 2012-2013 bereikte 1.900 deelnemers. De laatste wedstrijden binnen de huidige opdracht startten in september 2013 en lopen af in 2014.

Een nieuwe overheidsopdracht zal nog in 2013 gelanceerd worden met de bedoeling deze opdracht nog in het voorjaar van 2014 toe te wijzen.

Deze wedstrijden kunnen jongeren met ondernemerszin helpen toegang te krijgen tot ondernemerschap, één van de doelstellingen van het Vlaams Jeugdbeleidsplan.

3.1.6 Maatregel 'steun voor advies aan prestarters'

Om de kwaliteit van de startende ondernemer in Vlaanderen te verhogen en de overlevingskansen verder op te trekken, werden door het Agentschap Ondernemen in 2011 een aantal maatregelen gelanceerd gericht op prestarters. Dit initiatief past in de VESOC-afspraken rond het Werkgelegenheids- en Investeringsplan (WIP).

Dankzij de generieke steunmaatregel **Go4Business** kunnen prestarters advies inwinnen over de haalbaarheid van hun project. De uitvoering van de maatregel is via overheidsopdracht toegewezen aan Unizo.

De opdracht werd in 2013 verlengd en loopt tot 31 augustus 2014 of tot het quotum van 2.500 haalbaarheidsstudies is opgebruikt. Ondertussen zijn reeds meer dan 1.928 trajecten opgestart. De opdracht werd in 2013 uitgebreid naar werkzoekenden. Zodra het Maatpak Ondernemerschap (ESF-oproep) gegund is, wordt de aanpak naar werkzoekenden herbekeken. Naar aanleiding van het Bankenplan wordt het begeleidingstraject uitgebreid met een optionele begeleiding inzake de opmaak en presentatie van een kredietdossier.

Naast de generieke maatregel voor prestarters werden in 2011 specifieke maatregelen gelanceerd via een oproep tot aanvragen van subsidies en dit voor volgende doelgroepen:

- allochtonen (project: AZO!);
- personen met een arbeidshandicap (project: Z²O);
- ouderen (project: Start50+);
- vrouwen (project: Ondernemer in Zich(t));
- starters met een hoog groeipotentieel (project: Bryo).

Deze projecten voor doelgroepen bieden trajectbegeleiding aan en zijn additioneel aan de generieke maatregel en het bestaande aanbod van tools, diensten en instrumenten dat al op de markt aanwezig is. De projecten voor doelgroepen besteden extra aandacht aan een aantal specifieke punten die bij de betreffende doelgroepen belangrijker zijn dan bij de gemiddelde kandidaat-starter.

In het najaar 2013 worden de ervaringen met de maatregelen en de lopende projecten geëvalueerd om te komen tot een stroomlijning van de werking rond de doelgroepen allochtonen, ouderen en arbeidsgehandicapten. Doel hiervan is zowel voor de generieke prestartersmaatregel als voor de doelgroepgerichte maatregelen continuïteit in het aanbod te verzekeren.

Voor wat betreft het stimuleren en ondersteunen van vrouwelijk ondernemerschap wordt overgegaan naar een structurele financiering van de partnerorganisatie 'Markant'. Dit vanuit een ad nominatum subsidie ingeschreven in de begroting. Vanuit deze middelen zal verder kunnen gewerkt worden aan het creëren van rolmodellen en gepaste omkadering van (kandidaat) ondernemers.

Voor de organisatie Innotek wordt voor de Vlaams brede werking een ad nominatum subsidie ingeschreven in de begroting. Hiermee wordt de valorisatie van de opgebouwde competenties en de continuïteit van hun basiswerking gegarandeerd op vlak van het creëren van spin-offs van bedrijven.

3.1.7 Oproep startersinitiatieven

Een projectoproep naar starters, namelijk ondernemers die net gestart zijn met een onderneming en jonge ondernemingen (tot 5 jaar na de opstart) werd gelanceerd in het voorjaar 2013 met een voorziene steunenveloppe van 8 miljoen euro. De oproep

bestaat uit enerzijds een generiek luik voor steun voor advies aan starters (1,5 miljoen euro) en anderzijds uit 3 doelgroepen waarbij er meer specifieke omstandigheden zijn:

- Starters in creatieve sectoren (1,5 miljoen euro);
- Starters in kennisintensieve diensten en vrije beroepen (1 miljoen euro);
- Kennisgebaseerde bedrijven en spin-offs (4 miljoen euro).

Met het subthema 'kennisgebaseerde bedrijven en spin-offs' willen we specifiek uitvoering geven de acties in het kader van het Nieuw Industrieel Beleid, waarbij een toename van het aantal industriële spin-outs wordt nagestreefd.

Het is de bedoeling dat in de projecten die gesubsidieerd worden, extra aandacht wordt besteed aan een aantal specifieke items die bij starters (generiek of binnen de subthema's) belangrijker zijn dan bij de gemiddelde ondernemer, rekening houdende met activiteiten als sensibilisering, informatieverstrekking over relevante instanties en overheidsinitiatieven, aandacht voor ontwikkeling van ondernemersvaardigheden, begeleiding bij de uitvoering van het ondernemingsplan en ondersteuning bieden bij de managementvaardigheden.

De toewijzing van de projecten is voorzien voor het najaar 2013. Na hun start zullen de projecten in 2013 en 2014 verder opgevolgd en begeleid worden door het Agentschap Ondernemen.

3.1.8 Gelijke kansen in ondernemen

In 2010 keurde de Vlaamse Regering een nieuw doelstellingenkader via de Open Coördinatie Methode (OCM) goed met betrekking tot het Vlaamse gelijke kansenbeleid 2010-2014. De Actieplannen 2011-2012 - Gender, Seksuele Identiteit en Toegankelijkheid werden in april 2011 aan de Vlaamse Regering voorgelegd. In 2013 werd de uitvoering van deze acties gemonitord. De acties die door het beleidsdomein Economie in het kader van deze actieplannen werden geformuleerd, werden allemaal in de loop van 2011 en 2012 uitgevoerd. Een aantal van deze acties lopen nog door in 2013-2014 of behoeft herhaling in 2013-2014. Die acties zullen bijgevolg opgenomen worden in het nieuwe actieplan Gender van het Vlaamse gelijkekansenbeleid voor de periode 2013-2014.

In 2013 werkte het beleidsdomein Economie eveneens mee aan fase 1 van het generieke actieplan "Implementatie toegankelijkheids-, diversiteits- en/of anti-discriminatieclausule in subsidiereglementering".

3.1.9 Actieplan ondernemend onderwijs

Via onder meer de oproep brugprojecten Economie-Onderwijs en de opstart van het platform voor "Kennisdeling Hoger Onderwijs" wordt vanuit het beleidsdomein Economie bijgedragen aan de verdere invulling van het Actieplan Ondernemend Onderwijs 2011-2014. Het Agentschap Ondernemen lanceerde in het voorjaar 2013 een nieuwe oproep brugprojecten Economie-Onderwijs (zie hoger).

Daarnaast gaat in de tweede jaarhelft van 2013 een platform voor “Kennisdeling Hoger Onderwijs” van start. Er wordt onderzocht op welke manier Ondernemend Onderwijs in het hoger onderwijs meer aan bod kan komen en hoe deze activiteiten meer zichtbaarheid kunnen krijgen. Het Agentschap Ondernemen zal vanuit een faciliterende rol, een forum Ondernemend Hoger Onderwijs in het leven roepen, waar een kader wordt gecreëerd waar de actoren uit het hoger onderwijs zelf (inclusief de studenten) elkaar kunnen leren kennen en tot ervaringsuitwisseling en wederzijdse verrijking kunnen komen. Uit een analyse van het reeds bestaande aanbod m.b.t. “Ondernemend Onderwijs” in het hoger onderwijs bleek immers dat er binnen de meeste universiteiten en hoger onderwijs- en kennisinstellingen wel relatief wat aanbod is maar dat er hoofdzakelijk nood is aan onderlinge kennisdeling m.b.t. deze thematiek.

Er wordt een dag rond Ondernemend Hoger Onderwijs georganiseerd, waar ieder die in het hoger onderwijs werkt aan ondernemingszin en ondernemerschap, de kans krijgt om met goede praktijken én de drijvende kracht(en) daarachter kennis te maken en daarvan te leren.

Binnen het kader van het Actieplan Ondernemend Onderwijs zullen Vlajo en Unizo het zgn. ‘impulsprogramma’ voor de lerarenopleiding, dat vorig jaar opstartte werd, verder uitwerken en zal een evaluatie gebeuren van de oefening om tot eenduidige monitoringgegevens van alle door de overheid gesubsidieerde en gefinancierde initiatieven te komen.

3.2 Een professionalisering van de bedrijfsvoering

3.2.1 Peterschapsprojecten

Sinds 2011 zijn de peterschapsprojecten gestoeld op een tweesporenbeleid, met enerzijds de klassieke wedstrijdformule voor nieuwe organisatoren en organisatoren met onvoldoende track record en anderzijds beheersovereenkomsten met organisatoren die reeds een aantal jaar kwalitatieve peterschapsprojecten hebben georganiseerd.

Er zijn beheersovereenkomsten gesloten voor de bestelling van peterschapsprojecten voor 3 jaar met Unizo, Voka en de Vlaamse Confederatie Bouw. Het jaarlijks budget hiervoor werd vastgelegd op 2,3 miljoen euro.

In het voorjaar van 2013 werd een oproep met een steunenvelophe van 2,4 miljoen euro toegewezen. Naast de bestaande thema's (sectorale behoeften, vergroening, verwitting, werkbaar werk,...) uit de vorige oproep, werd het thema, (familiale) opvolging en overname voorzien. Deze projecten (17 projecten) zullen in het najaar van 2013 van start gaan. In 2014 moet geen oproep peterschapsprojecten gelanceerd worden. De projecten uit de oproep 2012-2013 lopen immers 24 maanden waardoor er ook in 2014 een ruim en divers aanbod aan peterschapssessies georganiseerd wordt.

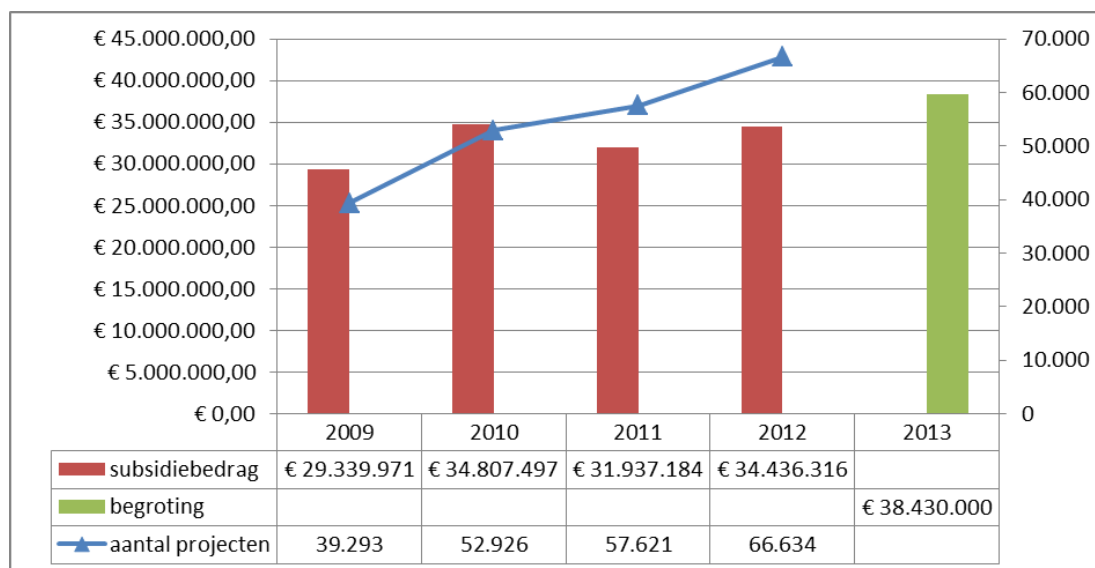
Eind 2013 zal in het kader van de contractuele aansturing ook een nieuwe bestelling voor een bedrag van 2,3 miljoen euro geplaatst worden. In 2014 staat de evaluatie van het tweesporenbeleid centraal en zal bekeken worden in hoeverre de aanpak en de documenten aangaande de peterschapsprojecten bijgestuurd of aangepast dienen te worden.

3.2.2 KMO-portefeuille

De kmo-portefeuille is hét steuninstrument bij uitstek ter ondersteuning van kleine en middelgrote ondernemingen voor de aankoop van ondernemerschapsbevorderende diensten. Via een eenvoudige internettoepassing kunnen kmo's met een vestiging in Vlaanderen jaarlijks tot 40.000 euro subsidies ontvangen indien ze ondernemerschapsbevorderende diensten, zoals onder meer opleiding en advies, aankopen bij dienstverleners erkend voor de kmo-portefeuille.

In 2012 genoten nagenoeg 32.000 kmo's, inclusief eenmanszaken, samen meer dan 34 miljoen toegekende steun verdeeld over nagenoeg 67.000 goedgekeurde steunprojecten. Naar aantal gesteunde projecten toe betekende dit een stijging van niet minder dan 59% ten opzichte van het startjaar 2009.

Voor 2014 is een budget voorzien van 38.080.000 euro.

Uit onderstaande tabel die de verdeling van de dossiers en de middelen voor de verschillende pijlers in 2012 weergeeft blijkt dat de pijler opleiding het meest bevraagd wordt, zowel wat betreft projecten (93%) als subsidiebedrag (72%).

	Projecten	Subsidie	% projecten	% subsidie
opleiding	62.163	24.976.911,06	93,29%	72,53%
advies	3.950	6.522.930,27	5,93%	18,94%
technologieverkenning	368	2.134.829,04	0,55%	6,20%
advies internationalisering	126	413.151,50	0,19%	1,20%
strategisch advies	27	388.495,00	0,04%	1,13%
Eindtotaal	66.634	34.436.316,87	100,0%	100,0%

Medio 2013 kende de kmo-portefeuille een aanzienlijke bijsturing en uitbreiding. De vernieuwde kmo-portefeuille werd in de markt gezet onder de naam **kmo-portefeuille 2.0** en bekendgemaakt met een roadshow door Vlaanderen, bijgewoond door ruim 700 geïnteresseerden.

Nieuw in de kmo-portefeuille 2.0

De integratie van een aantal aflopende EFRO-projecten in beheer van het Agentschap Ondernemen (strategisch Ondernemen, Intellectuele Eigendom en REG) en de inbedding van het Gazellesprong-project in de kmo-portefeuille, leidde tot de uitbreiding van de definitie van advies met de begeleiding bij de implementatie van het advies en de creatie van een bijkomende pijler Coaching.

In de pijler coaching worden twee domeinen gecreëerd, namelijk het domein bedrijfsoverdracht met het projecttype coaching bij het overdrachtsproces en het domein groei met het projecttype coaching bij het internationaal groeiprocess.

In onderstaande tabel worden de parameters samengevat:

Domein	Groei	Bedrijfsoverdracht
Steunpercentage	50%	50%
Steunplafond per jaar	10.000 euro	10.000 euro
Minimum projectbedrag (excl. btw)	500 euro	500 euro
Maximum subsidiabel uurtarief (excl. btw)	90 euro	90 euro

Daarnaast werd de pijler Strategisch advies uitgebreid en geoptimaliseerd met het oog op gerichte ondersteuning en stimulering van onder meer de vergroening van de economie, overname en opvolging van kmo's, transformatie van een onderneming, snelle groeiers, preventief bedrijfsbeleid en designmanagement. Om de drempel naar Strategisch Advies te verlagen werd het minimumprojectbedrag verminderd van 10.000 euro tot 7.500 euro.

Concreet vertaalt zich dit in:

Domeinen	Projecttypes	Steun
Algemeen domein	Haalbaarheidsstudie	50%
Preventief Bedrijfsbeleid	Doorstartplan	75%
Bedrijfsoverdracht	Overdrachtsplan	50%
Designmanagement	Designmanagementplan	50%
Energie	Strategisch Energieplan	50%
Milieu	Strategisch Milieuplan	50%
Groei	Opportuniteitsanalyse	75%

Onderstaande schema geeft het subsidiebedrag en het subsidiepercentage weer per pijler in de **kmo-portefeuille 2.0**.

	Opleiding	Advies	Advies internationaal ondernemen	Technologie- verkenning	Strategisch advies	Coaching
Steun %	50%	50%	50%	75%	50% (of 75%*)	50%
Steunplafond per pijler	€ 2.500	€ 2.500	€ 5.000	€ 10.000	€ 25.000	€ 10.000
Maximum per periode	€ 15.000				€ 25.000	
Periode	1 kalenderjaar					

* 75% steun wordt verleend aan de opmaak van een doorstartplan in het kader van preventief bedrijfsbeleid en van een opportuniteitsanalyse voor groeiende ondernemingen.

Naast voormelde wijzigingen werd ook een **nieuwe erkenningsmethodiek** ingevoerd voor de private dienstverleners binnen de kmo-portefeuille.

Het Agentschap Ondernemen liet via een openbare aanbesteding een nieuwe auditmethode ontwikkelen met als doel de erkenning van de dienstverleners beter af te stemmen op de noden van de kmo-portefeuille. De erkende dienstverleners

dragen immers een grote verantwoordelijkheid in het steuntoekeningsproces in de kmo-portefeuille. Zij dienen de steunaanvraag ingediend door de kmo te toetsen op overeenstemming met de overeenkomst, en anderzijds na te gaan of de aanvraag beantwoordt aan de regelgeving van de kmo-portefeuille. Na deze toets kunnen ze afhankelijk van de vastgestelde conformiteit de aanvraag bevestigen of afkeuren.

De nieuwe erkenningsmethode moet nagaan of de dienstverlener kwaliteitsvol werkt en beantwoordt aan de door de kmo-portefeuille vooropgestelde vereisten. Indien de dienstverlener een erkenning aanvraagt voor een domein van de pijler strategisch advies of de pijler advies internationaal ondernemen, wordt bovendien nagegaan of de individuele dienstverlener over de nodige kennis en ervaring in het specifieke domein beschikt. Om erkend te worden voor de domeinen in de pijler Strategisch Advies (designmanagement, energie, milieu, groei en bedrijfsoverdracht) moeten de dienstverleners aanvullend hun specifieke inhoudelijke competentie en capaciteiten aantonen.

Een onafhankelijk auditbureau zal bij de kandidaat-dienstverlener nagaan of deze kwaliteitsvol werkt en beantwoordt aan de nieuwe kmo-portefeuille norm, afgekort KMOP-norm. De dienstverlener moet, volgens de nieuwe norm, voldoen aan volgende basisvereisten: activiteit (opleiding of advies), bewijs van ervaring, klantentevredenheid, kennis van de kmo-portefeuille, integriteit en desgevallend aan de domeinspecifieke vereisten.

Om de overgang vlot te laten verlopen werden uitgebreide overgangsbepalingen opgenomen. Vanaf 1 november 2013 kan de erkenning enkel nog gebeuren via de nieuwe erkenningsregeling. Tevens werd er bij de ontwikkeling van de erkenningsregeling op toezien dat de administratieve rompslomp en de kosten voor de dienstverlener niet stijgen, maar eerder dalen.

Naast de verdere operationalisering van de kmo-portefeuille 2.0 zal in het najaar 2013 de aandacht gericht worden op de pijler opleiding. Een onderzoek/evaluatie zal worden georganiseerd i.s.m. het steunpunt STORE waarbij er een analyse van de pijler opleiding wordt uitgevoerd om de impact op economie en werk na te gaan.

Tot slot zal in de marge van een mogelijke uitbreiding van de kmo-portefeuille met de vrijval van de EFRO-middelen een tweetal proefprojecten worden opgezet. Het betreft strategisch advies met betrekking tot ICT en strategisch advies inzake loopbaanmanagement in het kader van het personeelbeleid. Uit het resultaat van de projecten zal moeten blijken of de inbedding ervan in de kmo-portefeuille wenselijk en haalbaar is.

3.3 Geïntegreerd beleid voor overname en opvolging

Door de veroudering van de babyboomgeneratie zullen een groot aantal ondernemers de fase van opvolging en/of overname doorlopen. Meer dan 83.000 kmo's hebben minstens één bedrijfsleider van ouder dan 55 jaar. Meer dan 36.000 van deze bedrijven stellen minstens één werknemer tewerk. De bijna 29.000 vennootschappen uit deze lijst, zijn samen goed voor 356.043 voltijdse banen.

De vergrijzing heeft ook een sociale dimensie. Heel wat ondernemers rekenen erop dat de overdracht van hun onderneming de financiële basis levert die nodig is om de gewenste levensstandaard na het pensioen aan te houden. Wie op tijd met de voorbereiding van de bedrijfsoverdracht begint, kan nog maatregelen nemen om waarde te creëren.

Het masterplan Opvolging en Overname wil de bedrijfscontinuïteit van bestaande ondernemingen door generatiewisseling of overname stimuleren en in goede banen leiden. In het Masterplan voor opvolging en overname dat in oktober 2011 werd gelanceerd, spelen bewustmaking, informatie en begeleiding een cruciale rol, geflankeerd door fiscale maatregelen.

Belangrijke elementen in de bewustmakingscampagne zijn een brief aan ondernemers ouder dan 55 jaar, een folder die verspreid wordt samen met de brief, een mediacampagne en evenementen in de Week van de bedrijfsoverdracht in de laatste week van oktober. De informatieverstrekking verloopt via brochures, infosessies, opleidingen en een portaalsite. Op vlak van begeleiding zijn er specifieke peterschapsprojecten en subsidies voor persoonlijke coaching en subsidies voor strategisch advies over een overdrachtsplan en haalbaarheidsstudies.

In oktober 2012 kregen 34.000 ondernemers ouder dan 55 jaar een brief. Uit de evaluatie van de mediacampagne blijkt dat 80% van de doelgroep zich minstens één van de drie campagne-elementen herinnert. 27% heeft na het horen of zien van de campagne enige vorm van actie ondernomen: Deze campagne wordt elk jaar herhaald in oktober.

Ondernemers worden in de brief ook aangemoedigd om bij het Agentschap Ondernemen het gratis informatiepakket bedrijfsoverdracht aan te vragen. In 2012 werden 2.285 informatiepakketten verspreid. De tweede Week van de bedrijfsoverdracht was globaal een succes. Elke dag woonden gemiddeld 240 deelnemers een infosessie, workshop of seminarie bij met betrekking tot de juridische, fiscale, financiële of menselijke aspecten van bedrijfsoverdracht. In totaal waren er 1.230 aanwezigen op 50 activiteiten.

Om tegemoet te komen aan informatie op maat, werd een overheidsopdracht uitgeschreven om opleidingspakketten uit te werken voor concrete doelgroepen. Deze opleidingspakketten werden in 2013 uitgewerkt en getest. Daarna zal het Agentschap Ondernemen partners zoeken om deze opleidingen frequent te organiseren.

Om in te spelen op de behoefte om het hele jaar door te sensibiliseren en informeren over bedrijfsoverdracht, werd een nieuw stakeholdersplatform samengesteld.

Volgende acht organisaties werden geselecteerd na een oproep: Unizo, Voka, VKW-Limburg, Antwerp Management School, Universiteit Hasselt, Guberna, BAN Vlaanderen en de Beroepsvereniging van overnamebemiddelaars BVOB.

Ondernemers die bij hun oriëntatie in de overdracht van hun bedrijf persoonlijke coaching als klankbord zoeken, kunnen steun bekomen voor het aantrekken van een professionele coach. Deskundigen zijn het erover eens dat ook de emotionele factoren van een bedrijfsoverdracht ernstig moeten genomen worden.

Na een succesvol proefproject werd in 2013 aan de kmo-portefeuille een nieuwe pijler coaching toegevoegd. In 2012 werden voor strategisch advies over een overdrachtsplan 24 nieuwe aanvragen ingediend in de kmo-portefeuille. Het is de bedoeling om dit aantal met behulp van de leden van het stakeholdersplatform sterk op te trekken.

Om ondernemers een signaal te geven dat ze met de voorbereiding van de bedrijfsoverdracht moeten starten tijdens hun leven, bracht de Vlaamse regering op voorstel van de minister van Financiën en Begroting in 2012 de schenkingsrechten op familiale ondernemingen op nul. In 2012 werden 1053 familiebedrijven geschonken. Dat is een pak meer dan vroeger. Het jaarlijkse gemiddelde bedroeg toen 78 dossiers per jaar.

3.4 Doelgroepgerichte informatieverstrekking

3.4.1 Zelfstandige kinderopvang

Om bij te dragen tot de professionalisering van de zelfstandige kinderopvang ondersteunt het Agentschap Ondernemen starters en gevestigden op bedrijfseconomisch vlak. Deze acties worden voorbereid en uitgerold in nauw overleg en samenwerking met Kind en Gezin, PMV/KidsInvest en de sector. De acties en instrumenten worden in de tweede helft van 2013 en 2014 aangepast aan het nieuwe vergunnings- en subsidiesysteem.

3.4.2 Toerisme

In 2014 zullen een aantal bestaande producten van het economische beleid verrijkt worden om de dienstverlening gericht op de toeristische ondernemer te verbeteren. In de voorbije periode werden een aantal subsidiemaatregelen van Toerisme Vlaanderen al opgenomen in de subsidiedatabank. Doelstelling blijft om een afzonderlijke, papieren subsidieleidraad tot stand te brengen, waar de toeristische ondernemer inspiratie kan halen uit getuigenissen van rolmodellen om zijn onderneming te financieren.

3.5 Integrerend ondernemerschapsbevorderend netwerk

Het Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk (VON) van het Agentschap Ondernemen wil de efficiëntie en de effectiviteit van zowel de subsidieverstreking als de dienstverlening van de Vlaamse overheid verhogen door kennis en ervaring uit te wisselen, projecten aan te zetten tot onderlinge structurele samenwerking en deze samenwerking te ondersteunen via allerlei middelen. Het VON organiseert hiertoe eveneens netwerksessies en opleidingen. De opstartfase voorbij staat de periode 2011-2014 in het teken van de uitbouw van het VON met nadruk op consolidatie, groei en uitbreiding. De strategische visienota zet de krijtlijnen uit voor een goede doorstart van zowel de offline- als de onlinewerking. De strategische visie wordt jaarlijks vertaald naar een concreet actieplan met projecten (tijdelijk karakter) en acties (reguliere werking), waarvan de voortgang op basis van indicatoren wordt geëvalueerd.

3.6 Toegang tot kapitaal

Het verzekeren van een voldoende toegang tot financiering voor de in Vlaanderen gevestigde bedrijven blijft een van de belangrijkste aandachtspunten van het Vlaams economisch beleid in het komende werkjaar.

3.6.1 Winwinlening

Sinds de uitbreiding van het toepassingsgebied van de Winwinlening in 2011 is er een stijgende tendens. In 2012 werden 1.314 Winwinleningen geregistreerd voor een bedrag van 36 miljoen euro. Dit is een stijging van ongeveer 30% in aantal en bedrag, ten opzichte van het vorige recordjaar 2011 en een verviervoudiging ten opzichte van het jaar 2010. Sinds de start van de Winwinlening tot eind 2012 zijn al 3.634 leningen geregistreerd bij PMV, voor een totaal financieringsbedrag van 98,4 miljoen euro.

Omwille van de klacht (met redenen omkleed advies) van de Europese Commissie werden in 2013 enkele aanpassingen gedaan aan het Winwindecreet. Hierdoor bestaat niet langer een mogelijke onverenigbaarheid met het artikel 45 en 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en artikel 28 en 31 van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER-Overeenkomst) voor wat de Vlaamse bevoegdheden betreft. In het kader van de zesde staatshervorming zal de problematiek van de 'belastingen niet-inwoners' definitief geregeld worden.

In uitvoering van het Bankenplan werd een verdere uitbreiding van het instrument gerealiseerd. Het maximum te ontfangen bedrag per kredietnemer wordt opgetrokken van 100.000 euro naar 200.000 euro. Deze verruiming is belangrijk voor de versterking van de eigen vermogensstructuur van kmo's.

3.6.2 *Arkimedes*

Vandaag zijn twee ARKimedesfondsen actief: ARKimedes-Fonds I nv en ARKimedes-Fonds II nv.

Eind 2012 was het totaal kapitaal van de twaalf Arkiv's onder ARKimedes-Fonds I 214,6 miljoen euro en bedroeg de participatie van ARKimedes-Fonds I, opgestart in 2005, daarin 104,7 miljoen euro. Vanaf de start van het programma werd er in 156 dossiers geïnvesteerd, samen goed voor een investeringsbedrag van 168,6 miljoen euro.

Aangezien Arkimedes-Fonds I nv geen bijkomende nieuwe investeringen kan doen, aangezien de bestaande Arkiv's het einde van hun initiële investeringsperiode hebben bereikt, werd in 2011 de opvolger van Arkimedes-Fonds I nv, het ARKimedes-Fonds II gelanceerd. ARKimedes-Fonds II heeft een fondsgrootte van 100 miljoen euro. Eind 2012 was het totaal kapitaal van de 10 Arkiv's onder dit tweede fonds 204,5 miljoen euro en bedroeg de participatie van ARKimedes-Fonds II 96,4 miljoen euro. Op 30 september 2013 was reeds voor een bedrag van 31 miljoen euro geïnvesteerd in 36 bedrijven.

3.6.3 *Finmix*

FINMIX biedt ondernemers de mogelijkheid om hun project voor te stellen aan een panel van financieringsexperten. Deze experts beoordelen het project en adviseren over de meest aangewezen financieringsmix. In dit panel zetelen vertegenwoordigers van de banken, overheids- en private risicokapitaalverschaffers, de Innovatiecentra en de bedrijvenorganisaties Unizo en Voka.

Ook in het komende werkjaar worden maandelijks panelsessies georganiseerd, afwisselend in Gent en Leuven, waar ondernemingen financieringsadvies kunnen krijgen van de experts. Intussen verschenen een veertigtal bedrijven uit verschillende sectoren en met heel uiteenlopende financieringsbehoeften voor het panel. In het komende jaar zal daarom ook een kortlopende evaluatie van deze dienstverlening gebeuren op basis van gesprekken met de bedrijven die voor het panel verschenen, de experts die in het panel zetelen, en de organisaties die experts afvaardigen. In het komende jaar zal ook de communicatiestrategie van Finmix vernieuwd worden.

3.6.4 *BAN-Vlaanderen*

De werking van de vzw BAN Vlaanderen wordt gedurende de periode 2011-2014 financieel ondersteund. De taak van de vzw Ban Vlaanderen is om ondernemers, op zoek naar kapitaal, in contact te brengen met informele risicokapitaalverstrekkers. In 2012 konden 14 ondernemers via BAN Vlaanderen in totaal voor meer dan 2,4 miljoen euro kapitaal ophalen. Zes ondernemers konden ook via BAN Vlaanderen een BA+-lening bekomen. Samen met de opvolginvesteringen van het Ark Angels Fund werd via BAN Vlaanderen meer dan 3,5 miljoen euro geïnvesteerd.

In de tweede helft van 2013 zal BAN Vlaanderen beschikken over een geheel nieuw ICT-platform waardoor er nieuwe mogelijkheden ontstaan naar consultatie van de dossiers en interactie tussen BAN-leden.

In de loop van 2014 zal de nieuwe steunovereenkomst met BAN Vlaanderen vorm gegeven worden.

3.6.5 Crowdfunding

Naar aanleiding van het Bankenplan werd een studie opgestart op vlak van Crowdfunding. In het najaar 2013 zullen de resultaten van de studie uitgevoerd door KPMG en Stibbe opgeleverd worden. Een beleidsadvies is in voorbereiding. Daarbij zal vooral aandacht uitgaan naar de bekendmaking van deze wijze van financieren van ondernemingen, met bewustmaking van de specifieke voor- en nadelen van deze financieringswijze, en de relatie die kan gelegd worden met de winwinlening.

3.6.6 Toegang tot Europese financieringsbronnen

Het Europese niveau biedt verschillende mogelijkheden tot het verbeteren van de toegang tot financiering voor ondernemingen. In het komende parlementair jaar zal het Agentschap Ondernemen, samen met PMV, inzetten op het in kaart brengen en het benutten van deze mogelijkheden. Het betreft zowel de mogelijkheden gecreëerd door het EIF en EIB, als de mogelijkheden gecreëerd via het nieuwe Europese programma COSME.

3.6.7 Regionalisering participatiefonds

In uitvoering van de staatshervorming zal de werking van het participatiefonds geregionaliseerd worden. In het komende werkjaar zal vanuit overleg tussen PMV en het Agentschap Ondernemen deze regionalisering voorbereid worden. Een eerste kader daartoe wordt geschetst in het 'groenboek'.

3.7 Werkbaar werk

De Stichting Innovatie & Arbeid gaat via de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor Zelfstandige Ondernemers op driejaarlijkse basis na in hoeverre zelfstandige ondernemers vinden dat ze werkbaar werk hebben. De werkbaarheidsmonitor 2013 is nog niet gepubliceerd. Er is dus geen zicht op de recente evolutie van de werkbaarheidsgraad van de zelfstandige ondernemers. De werk-privé balans vormt traditioneel één van de voornaamste werkbaarheidsproblemen van zelfstandige ondernemers. Met de meest recente oproep peterschapsprojecten (zie hoger) is opnieuw ervaringsuitwisseling over het thema combinatie werk-gezin mogelijk gemaakt.

3.8 Ruimte om te ondernemen

3.8.1 Heroriëntering steun bedrijventerreinen

Op 24 mei 2013 keurde de Vlaamse Regering definitief de nieuwe steunregeling voor bedrijventerreinen goed. Van het begin van de legislatuur tot aan de inwerkingtreding van het nieuwe subsidiebesluit bedrijventerreinen werden 83 dossiers gesubsidieerd op basis van de subsidieregeling van 16 mei 2007, goed voor bijna 2000 ha bedrijventerreinen (de zogenaamde voortrajecten niet meegerekend). Vooral het afgelopen jaar (2013) kende een sterke stijging van het aantal dossiers. In de eerste jaarhelft (tot de inwerkingtreding van de nieuwe regeling) werd meer dan 28 miljoen euro subsidie toegekend. Meer dan de helft daarvan betroffen dossiers voor de heraanleg van verouderde bedrijventerreinen. Ook de tweede jaarhelft van 2013 en 2014 kondigen zich aan als topjaren voor de herinrichting en opwaardering van verouderde bedrijventerreinen en brownfields. Dit was ook de expliciete bedoeling van de nieuwe steunregeling.

Overzicht van de goedgekeurde subsidiedossiers vanaf juli 2009 tot einde mei 2013.

Type bedrijventerrein	Opp (ha)	Aantal
Brownfield	64,43	5
Nieuw	657,27	44
Strategisch	82,3	1
Verouderd	1105,86	25
Voortraject	902,01	8
Eindtotaal	2811,87	83

Bron: Agentschap Ondernemen

Zoals naar aanleiding van de goedkeuring van het decreet ruimtelijke economie in de zomer van 2012 aangekondigd, zou de steun voor normale, rendabele nieuwe bedrijventerreinen (greenfields) wegvallen om budget beschikbaar te maken voor de veel moeilijker rendabel te herontwikkelen brownfields en verouderde bedrijventerreinen.

Daarnaast voorziet de nieuwe steunregeling in subsidies om beheer op bedrijventerreinen te introduceren. Het decreet ruimtelijke economie voorzag al in een geoptimaliseerd instrument terugkooprecht. Door deze subsidiemaatregel zullen er ook meer lokale besturen of ontwikkelaars aangezet worden om problematische situaties op bedrijventerreinen nauwer op te volgen en desgevallend via het terugkooprecht effectief te remediëren.

3.8.2 Verduurzaming van bedrijventerreinen

De subsidieregeling voor bedrijventerreinen werkt vooral procesmatig door in functie van een duurzame inrichting en een doordachte uitgifte van bedrijfskavels. In een

eerste instantie zijn de ontwikkelaars en beheerders hierdoor gevat. Daarom is het belangrijk ook oog te hebben voor andere manieren om verduurzaming van bedrijventerreinen tot stand te brengen. Dit gebeurt onder andere door het stimuleren van interbedrijfssamenwerking.

Interbedrijfssamenwerking

Sedert 2009 worden vormen van interbedrijfssamenwerking en bedrijventerreinmanagement gestimuleerd. Dit heeft onder diverse vormen al mooie resultaten opgeleverd, onder meer met het oog op een CO2-neutraal elektriciteitsverbruik op bedrijventerreinen. De afgelopen maanden hebben de bedrijventerreinverenigingen ook actief meegewerkt aan het VIA-project 'Vlaams Materialenprogramma'. Momenteel zijn er in Vlaanderen op heel wat bedrijventerreinen bedrijvenverenigingen opgestart in het kader van een tijdelijke projectsubsidie. Daarnaast hebben al verschillende ontwikkelaars ervoor gekozen een dienstverlener aan te trekken die interbedrijfssamenwerking kan doorvertalen in duurzame commerciële contracten die een dynamische uitbreiding vormen van de klassieke beheertaken op een bedrijventerrein (zoals groenonderhoud op het openbaar domein). In 2014 zullen de intussen afgelopen projecten worden geëvalueerd. Deze projectevaluaties zullen deel uitmaken van een bredere beleidsevaluatie over de wenselijkheid om interbedrijfssamenwerking in het kader van bedrijventerreinmanagement vanuit de overheid financieel te ondersteunen.

3.8.3 Ontwikkelen van een economisch locatiebeleid

In 2013 is verder gewerkt aan een economisch locatiebeleid en dit via verschillende deelprojecten: het onderbouwen van een (toekomstig) bedrijfshuisvestingsbeleid, het onderbouwen van concrete planningsprocessen maar ook door de informatie en de dienstverlening ten aanzien van de bedrijven zelf over vestigingsmogelijkheden en op vlak van regelgeving ruimtelijke ordening en bijhorende vergunningen te verbeteren.

Onderbouwing toekomstig bedrijfshuisvestingsbeleid

Begin 2014 wordt een studie 'ruimtebehoefteraming voor niet-verweefbare economische activiteiten' opgeleverd. Deze studie biedt een kwantitatieve inschatting van de nood aan bedrijventerreinen op Vlaams niveau maar laat ook toe op een lager geografisch schaalniveau dergelijke inschattingen te maken. Belangrijk is dat naast het resultaat zelf, deze oefening ook aanzet om na te denken over beleidsmaatregelen om economische activiteiten meer verweefbaar te maken en ook hiervoor passende locaties te voorzien. Via specifieke projecten hieromtrent in het kader van het programma Ondernemingsvriendelijke Gemeente wordt hier ook werk van gemaakt.

Een bijzonder project dat ook bedoeld is om de bedrijfshuisvestingsmogelijkheden buiten bedrijventerreinen te exploreren, is een project in het kader van het Interbestuurlijk Platform voor Plattelandsontwikkeling. Zo werd in 2013 gestart met de kennisopbouw over het vestigingsgedrag van ondernemers en ondernemingen in het 'buitengebied' (dus buiten de stedelijke gebieden en economische knooppunten en met de focus op locaties buiten de bedrijventerreinen).

Om die verbrede focus van een bedrijventerreinenbeleid naar een bedrijfshuisvestingsbeleid kracht bij te zetten en om overal in Vlaanderen een meer doelbewust ruimtelijk-economisch beleid op de agenda te krijgen van de lokale besturen, wordt specifiek ten behoeve van lokale besturen een leidraad voor een bedrijfshuisvestingsbeleid opgemaakt.

Bij de onderbouwing van een economisch locatiebeleid wordt ook aandacht besteed aan specifieke sectoren en activiteiten. Zo werd in 2013 de ruimtelijke vertaalslag gemaakt van het Nieuw Industrieel Beleid zodat er beeld ontstaat over de ruimtelijke inplanting van de speerpuntsectoren enz. Ook voor de logistiek in Vlaanderen werd in 2013 een oefening gemaakt waarbij een bestaand model over consolidatiepunten werd afgetoetst met de private marktpartijen zodat we beter in staat zijn om in 2014 logistieke profielen van terreinen te bepalen en dus de ruimtevragen vanuit deze sector sneller en duurzamer kunnen accommoderen.

De studie naar de zogenaamde 'problematische ruimtevragers' die eerder al werd afgerond, werd in 2013 doorvertaald naar een aantal te nemen beleidsinitiatieven. Zo werden gesprekken opgestart met een aantal stakeholders met het oog op de voorbereiding van concrete projecten die in het kader van een oproep rond dit thema financieel kunnen worden ondersteund. Intussen blijkt dat we de aandacht voor de vestigingsproblematiek van Seveso-bedrijven niet mogen laten verslapen.

Onderbouwing planningsprocessen

Een van de belangrijke planningsprocessen waar de Vlaamse Regering streeft naar een kwantitatieve en kwalitatieve match tussen de reële noden van het bedrijfsleven, de draagkracht van de omgeving en de financiële haalbaarheid van de bedrijventerrein(her)ontwikkelingen is het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA). Het Vlaams gewest wil de potenties in dit gebied maximaal valoriseren door een gedifferentieerd aanbod aan hoogwaardige bedrijventerreinen te creëren voor zowel watergebonden als niet- watergebonden bedrijvigheid.

Eerder al werd door de Vlaamse Regering beslist over de volgende bijkomende terreinen waarvoor een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt/is voorbereid: Beverdonk (Grobbendonk), Genk Zuid- West (Diepenbeek), Genebos (Tessenderlo, Ham), Ravenshout- Noord (Beringen), Lanaekerveld (Lanaken).

In 2013 werd ook de globale plan-Mer voor het ENA gefinaliseerd. In functie hiervan werden voor Ranst Zwaaikom en Zolder Lummen-Zuid (Lummen, Hasselt) bijkomende onderzoeksactiviteiten in het kader van onder meer een 'passende beoordeling' (omwille van de Europees beschermde natuurwaarden) verricht.

Voor Genk Zuid West werd in 2013 de haalbaarheid onderzocht om rekening te kunnen houden met de doorwerking van de milderende maatregelen in het inrichtings- en uitgifteplan voor het toekomstig bedrijventerrein en met de aanleg van de Spartacuslijn 2.

Voor de ontsluiting van het herstructureringsproject Kolenhaven Lummen werd in 2013 de MER goedgekeurd door de dienst MER zodat een gewestelijk RUP kan

worden opgesteld en er verder overleg zal worden gevoerd over de inrichting, de ontwikkeling en de ontsluiting.

Dienstverlening aan individuele ondernemingen op vlak van vestiging en ruimtelijke ordening

Een economisch locatiebeleid omvat ten slotte ook initiatieven ten aanzien van individuele ondernemingen. In het kader van het ViA-sleutelproject “Een geïntegreerde benadering van de ondernemer” werd een proefproject opgestart tussen onder meer het Agentschap Ondernemen en het beleidsdomein Ruimte Vlaanderen. Dit resulteerde in een nieuw onderdeel specifiek voor ondernemers op de website van Departement Ruimte Vlaanderen en in een gezamenlijke infocampagne naar lokale besturen en ondernemers omtrent het planologisch attest, met onder meer een infobrochure voor ondernemers.

Naast bedrijven met vragen of problemen op vlak van ruimtelijke ordening doen ook vele bedrijven een beroep op de Vlaamse overheid, in het bijzonder het Agentschap Ondernemen om zicht te krijgen op de verschillende vestigingsmogelijkheden. Om dit informatie-aanbod performanter en klantgerichter te maken, werden in 2013 twee nieuwe tools opgestart: ten eerste werd het professioneel loket van Magda geo operationeel. Hierin is de GIS-informatie van het actueel beschikbaar aanbod aan percelen op bedrijventerrein én wat in voorbereiding is, raadpleegbaar en editeerbaar voor professionele gebruikers.

Ten tweede wordt in samenwerking met de vastgoedsector en steden en gemeenten een webtool ontwikkeld waarin de op de vastgoedmarkt aangeboden bedrijfspanden worden gecentraliseerd. Als dit proefproject slaagt, vergemakkelijkt dit het zoekproces voor bedrijven drastisch. Tegelijk biedt dit proefproject de mogelijkheid om ook een monitoring van de reële vraag naar bedrijfsruimte te organiseren.

3.8.4 Activering van (onder)benutte bedrijventerreinen en brownfields

Activeringsteams van start

De activeringsteams in het kader van de activering van onbenutte bedrijfsgronden zijn begin 2013 opgestart. Naast een projectmatige aanpak voor verschillende nog uit te rusten delen van bedrijventerreinen wordt een algemene prospectie voorbereid die op termijn informatie moet opleveren van alle onbebouwde onbenutte bedrijfsgronden van meer dan 2000 m² waarvan de reden van het onbenut zijn onbekend is. De activeringsteams hebben ook verschillende zones geïdentificeerd waarvan de realisatie niet langer aan de orde is. In 2014 zal onderzocht worden in hoeverre deze zones het voorwerp kunnen uitmaken van een planologische ruil. Ten slotte is aan de activeringsteams gevraagd ook aandacht te besteden aan de leegstaande bedrijfsgebouwen. Deze oefening zou kunnen de aanleiding vormen om het huidig (lokale) beleid en het bestaand instrumentarium met betrekking tot leegstaande bedrijfspanden aan te scherpen.

Brownfieldconvenanten

Via de Brownfieldcel en het instrument 'brownfieldconvenanten' wil de Vlaamse Regering blijvend inzetten op een versnelde herontwikkeling van verlaten en onderbenutte (bedrijven)terreinen of brownfields. Het instrument 'brownfieldconvenant' is daarbij tot heden een succesvol hulpmiddel gebleken. Het decreet betreffende de brownfieldconvenanten van 30 maart 2007, dat in 2012 werd aangepast en geoptimaliseerd, biedt nu een permanent kader om hieraan te werken.

Ondertussen werd een vierde en nieuwe call georganiseerd, waarbij net als in de vorige oproep in het bijzonder ruimte is voorzien voor stads- en dorpskernprojecten, naast zuiver economische herontwikkelingsprojecten.

Tegen eind 2013 zullen er voor een 50-tal ontwikkelingsprojecten convenanten afgesloten zijn. Conform het decreet zal in 2014 het instrument van de brownfieldconvenant worden geëvalueerd.

3.9 Beleidsplan “winkelen in Vlaanderen”

De Vlaamse Regering keurde op 21 december 2012 de nota “Winkelen in Vlaanderen 2.0” goed. Met nieuwe maatregelen voor een kernversterkend detailhandelsbeleid, regionalisering Ikea-wet, uitbouw Kennisnetwerk Detailhandel, het vervolg voor het project commerciële Innovatie en de uitrol van de Leidraad Commercieel Strategisch Plan wordt de visie van de Vlaamse overheid op detailhandel in de praktijk gezet. Verschillende deelacties vonden daarbij plaats.

De leidraad bij opmaak van een strategisch commercieel plan werd in elke provincie toegelicht aan de lokale overheden. Het project Kennisnetwerk Detailhandel, een EFRO project van de 5 provincies en Agentschap Ondernemen met nauwe betrokkenheid van werkgevers en gemeenten. De interprovinciale studie met vraag en aanbodanalyse op vlak van detailhandel, swot analyse en visievorming per gemeente werd opgestart. Eveneens worden de gezamenlijk aangekochte en up to date Locatus gegevens betreffende het bestaande detailhandelsaanbod ter beschikking van de gemeenten gesteld.

Het project gevelrenovatie liep af. Door 42 gemeenten werden 800 gevels van handelszaken en leegstaande panden gerenoveerd voor een totaal bedrag van 8 miljoen euro.

De subsidieleidraad voor detailhandel werd geactualiseerd. De leidraad kan geconsulteerd worden via de website van het Agentschap ondernemen.

Om tot een betere doorstroming van informatie omtrent initiatieven van steden en gemeenten en provincies op vlak van detailhandel te komen worden in elke provincie op initiatief van het Agentschap Ondernemen op regelmatige basis afstemmingscomités gehouden.

De gesubsidieerde projecten uit de eerdere oproep rond kernversterkend winkelbeleid in het kader van het programma ‘ondernemingsvriendelijke gemeenten’ kwamen in 2013 op kruissnelheid. Zo werd, om er maar enkele te noemen, het platform Centrummanagement opgestart, zette het WinkelWeb West-Vlaanderen verschillende ondernemers op weg om de mogelijkheden van sociale media te ontdekken en zelf op laagdrempelige manier met e-commerce te starten, werd verdere expertise opgebouwd rond cadeaubonnen en stedelijke distributie. Ook hier bracht het Agentschap Ondernemen de initiatiefnemers van de diverse projecten samen om kennis en ervaringen uit te wisselen.

De aanbesteding van het project Commerciële Inspiratie zal een vervolg bieden voor het proeftraject Commerciële Innovatie. In het voorjaar liep de gunningsprocedure. In het najaar zal deze opdracht uitgerold worden naar ondernemers en gemeenten toe.

De Via-ronde tafel “winkelen” voor lokale besturen ging door in Mechelen met uitleg over de ambitie van de Vlaamse Regering met de te regionaliseren Ikea-wetgeving. Tijdens deze Via-ronde tafel werden ook de oproepen handelskernversterking aangekondigd. Hiervoor is een budget van 13 miljoen euro cofinanciering (30% van de projectkosten) door de Vlaamse Regering voorzien. Het programma bestaat uit 3 oproepen:

Oproep kernversterkende maatregelen

De oproep 'Kernversterkende maatregelen' wil alle steden en gemeenten aanzetten tot het ondernemen van actie rond kernversterking en is daarom zeer breed opgevat. Binnen deze oproep kunnen steden en gemeenten uiteenlopende projecten indienen waarvan zij kunnen motiveren dat deze de handel in het kernwinkelgebied zullen versterken.

Oproep Aankoop handelspanden

Met deze oproep wil de Vlaamse Regering de steden en gemeenten stimuleren tot het voeren van een actief beleid op het gebied van commercieel vastgoed in functie van de doelstellingen van hun strategisch commerciële visie. Het kunnen sturen op beschikbaarheid, type, ligging, uitstraling, oppervlaktes en prijszetting geeft de lokale besturen een grote hefboom om een attractief winkelaanbod in de kern te bekomen.

Oproep Renovatie handelspanden

De oproep 'Renovatie Handelspanden' heeft als doelstelling de steden en gemeenten te ondersteunen bij het opwaarderen van hun kernwinkelgebied. Aantrekkelijke handelspanden zijn van groot belang voor de uitstraling van een winkelstraat. Daarom wordt binnen deze oproep voorzien in een subsidie voor steden en gemeenten indien zij een subsidiereglement opstellen ter ondersteuning van handelaars die hun handelspand willen renoveren.

In het komende werkjaar zal deze werking verder gezet worden. Vanuit de werking van het Kennis Netwerk Detailhandel worden volgende zaken voorzien:

- Oplevering van vraag en aanbodanalyse alsook detailhandelsvisies;
- Per gemeente worden gebundelde data fiches en sterkte-zwakteanalyses opgemaakt;
- Model voor marktruimteberekening wordt ontwikkeld;
- Voorjaar 2014 zal een portaalsite detailhandel worden gelanceerd: ontsluiten van studies, informatie, tools, contacten, financierings- en steunmaatregelen.

Voor wat betreft de oproepen handelskernversterking kunnen steden en gemeenten tot 15 september aanvragen indienen voor de oproepen Kernversterking en voor de oproep Renovatie. Op de deadline werden door 70 lokale besturen projectvoorstellen ingediend binnen de oproep 'Kernversterkende maatregelen' en werden ook 13 reglementen ingediend in het kader van de 'Renovatie handelspanden'. Het beschikbare budget volstond voor deze twee oproepen. Voor de oproep 'Aankoop handelspanden' kunnen aanvragen afzonderlijk worden ingediend tot de middelen zijn uitgeput.

In het kader van de overheidsopdracht Commerciële Inspiratie zullen 600 detailhandelaars de volgende 4 jaar begeleid worden. Het is de bedoeling bij de handelaars een proces van "vernieuwing" op gang te brengen en hen te doen nadenken over de rol van de fysieke winkel in de toekomst. Het project werd deze zomer toegewezen en zal in samenwerking met geïnteresseerde gemeenten vanaf najaar 2013 van start gaan.

Na de regionalisering van de Ikaawet zal Vlaanderen bevoegd worden voor deze materie. De voorbereidingen voor vernieuwing van deze wetgeving werden al enige tijd opgestart en zijn ver gevorderd. In de eerste helft van 2013 werd het ontwerp van decreet betreffende het Integraal handelsvestigingsbeleid en de bijhorende memorie van toelichting opgesteld. Deze zullen aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd nadat de beslissingen omtrent de staatshervorming genomen zullen zijn door de federale regering. In 2013 en de eerste helft van 2014 zullen de voorbereidingen getroffen worden om het Integraal handelsvestigingsbeleid meteen na de regionalisering van de wetgeving van start te kunnen laten gaan.

4 EEN MEER GROENE ECONOMIE

4.1 Ecologiepremie PLUS steunregeling

De ecologiepremie, de steunmaatregel waarbij ondernemingen worden aangemoedigd om hun productieproces milieuvriendelijker en energiezuiniger te organiseren, werd in 2013 bijgestuurd en herwon aan slagkracht.

Het uitgangspunt van de nieuwe EP-PLUS steunregeling bij de opstart in 2011 was een subsidiesysteem te creëren dat meer rechtszekerheid en transparantie aan de steunaanvrager bood en waarbij de onderneming die aan de gestelde criteria voldeed op voorhand zeker is van de te verwachten steun en precies weet hoeveel deze zal bedragen. Voorts stuurde de steunregeling naar de meest performante technologieën doordat de hoogte van de ecologiepremie bepaald wordt door de performantie van de technologie waarin geïnvesteerd wordt.

Omwille van de lage slaagkans van de laatste call, die slechts 28% bedroeg, werd uiterst voorzichtig van start gegaan met de nieuwe EP-PLUS regeling uit vrees dat het beschikbare budget ontoereikend zou zijn en dat de vraag naar steun het aanbod ruimschoots zou overtreffen. Echter, door de schrapping van de technologieën die in aanmerking kwamen voor groenstroom- en WKK-certificaten, en mede door de financiële en economische crisis in de Eurozone waarbij het vertrouwen in de toekomst een domper zette op het investeringsklimaat in Vlaanderen, kwam de instroom van de steunaanvragen niet op gang.

Ook het inzetten van de EP-PLUS-regeling om het actieplan 'Groene Warmte' te ondersteunen en een aantal kleinere ingrepen op de technologieënlijst hadden nauwelijks een invloed op de instroom van het aantal steunaanvragen en slaagden er niet in om de slagkracht van het steuninstrument als hefboom naar een groene economie te herstellen.

In 2011 werden slechts 135 steunaanvragen goedgekeurd, goed voor een subsidiebedrag van 11.936.784,37 euro. In 2012 waren er 201 goedkeuringen met een subsidiebedrag van 11.554.009,40 euro.

Op 20 december 2012 werd daarom de EP-PLUS steunregeling opnieuw bijgestuurd met implementatie van een aantal aanbevelingen die voortvloeien uit de studieopdracht uitgevoerd door het studiebureau Tritel. Hierbij werd de VITO-methodologie voor het samenstellen van de limitatieve technologieënlijst doorgelicht met de bedoeling om de steunregeling aantrekkelijker en effectiever te maken.

Het gaat om volgende methodologische aanpassingen:

- de herindeling van de technologieën in ecklassen op basis van hun ecologiegetal en de daaraan gekoppelde subsidiepercentages,
- het optrekken van de subsidiepercentages,

- het differentiëren van de steun in functie van de aard van de investeringen: milieu-investeringen, investeringen op energiegebied en investeringen in hernieuwbare energie.

In de eerste helft van 2013 resulteerden deze aanpassingen in een duidelijke stijging van het aantal aanvragen. Tot eind juni 2013 werden 319 aanvragen ingediend voor een totaal subsidiebedrag van 29.824.670,79 euro.

4.2 Ecologiepremie voor strategische ecologieprojecten

Eén van de aanbevelingen die uit de evaluatie van de VITO-methodologie ook naar voren kwam was de noodzaak om een steunregime waarbij generieke doelstellingen gerealiseerd worden, in te voeren. Daarbij wordt tegemoet gekomen aan de afspraak gemaakt in het kader van het Nieuw Industrieel beleid waar gesteld wordt energie-efficiënte investeringen te ondersteunen.

Naast de bestaande ecologiesteunregeling (EP-PLUS) met een limitatieve technologieënlijst die via de internetapplicatie loopt en die zich voornamelijk richt op kmo's, startte op 20 december 2012 de nieuwe regeling voor strategische ecologie-investeringen, afgekort tot STRES. Dit nieuwe steunregime richt zich naar projecten die een globale/integrale milieu- of energieoplossing op bedrijfsniveau bieden met gesloten energie- en materiaalkringlopen en procesgeïntegreerde oplossingen en waarbij niet naar technologieën van de limitatieve technologieënlijst kan gerefereerd worden.

In de eerste helft van 2013 resulteerde dit in besprekingen met 18 ondernemingen. Een viertal ondernemingen dienden ondertussen een volledige aanvraag in en 3 een verzoek tot het beoordelen van de strategische waarde van hun project.

Verwacht wordt dat deze nieuwe maatregel in 2014 op volle kruissnelheid zal komen.

Studieopdracht kosteneffectiviteit

Momenteel loopt een externe studieopdracht voor het uitwerken van een methodiek voor het integreren van de kosteneffectiviteit van een technologie bij het bepalen van de prestatie ervan. De integratie van de kosteneffectiviteit bij het bepalen van de prestatie van een technologie was een aanbeveling uit de Tritel-studie.

Na afronding van de studieopdracht zal in het najaar van 2013 de kosteneffectiviteit worden geïntegreerd in de methodologie die door VITO wordt gehanteerd om de prestatie van een technologie te bepalen. In een eerste fase zal dit enkel gebeuren bij het steunregime voor strategische ecologieprojecten, in een latere fase zal worden onderzocht of deze methodiek tevens kan gehanteerd worden in de EP-PLUS steunregeling.

4.3 Carbon Leakage

In het najaar van 2013 zal een nieuwe steunregeling voor ondernemingen ter compensatie van indirecte emissiekosten van kracht gaan. Deze steunregeling moet gezien worden tegen de achtergrond van het Europese emissiehandelssysteem (EU-ETS). Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de elektriciteitssector de CO₂-kost volledig kan doorrekenen aan de elektriciteitsverbruikers. Deze indirecte CO₂-kost in de elektriciteitsprijs stelt bepaalde bedrijfstakken bloot aan een risico op delocalisatie (indirecte carbon leakage). De Europese Commissie voorziet daarom in de mogelijkheid dat lidstaten financiële maatregelen treffen om dit weglekrisico te voorkomen. In navolging van de buurlanden Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Nederland die ook concrete plannen in deze zin hebben is het noodzakelijk dat ook Vlaanderen snel dit compensatiemechanisme opstart. De Vlaamse Regering hechtte op 14 juni 2013 haar principiële goedkeuring aan het ontwerpbesluit en de bedoeling is dat ondernemingen vanaf 2014 aanvragen tot ondersteuning kunnen indienen bij het Agentschap Ondernemen.

4.4 De groene waarborg

In het voorjaar van 2012 lanceerde Waarborgbeheer nv een nieuw instrument om het energieverbruik van Vlaamse ondernemingen te verbeteren, de zogenaamde "Groene Waarborg". Aangezien er nog geen gebruik gemaakt wordt van dit nieuw instrument, werd in het 'Bankenplan' een evaluatie voorgesteld, met het oog op een verhoging van de dealflow. De evaluatie werd afgerond in het voorjaar van 2013. Er werd beslist om bijkomende inspanningen te leveren in verband met de communicatie over het instrument 'Groene Waarborg'. Ook zal de technologielijst geactualiseerd worden. Indien het gebruik van de groene waarborg niet toeneemt wordt geen nieuwe oproep voor waarborghouders meer georganiseerd.

4.5 Optimalisering instrumenten van het Agentschap Ondernemen

4.5.1 *Eco-efficiëntiescan*

De voorbije jaren werd aan geïnteresseerde bedrijven een eco-efficiëntiescan aangeboden. Momenteel is er, zowel in het bedrijfsleven als vanuit het beleid, een duidelijke verschuiving van de focus aan de gang in de richting van 'duurzaam materialenbeheer'. Daarom zal in nauwe samenwerking met de OVAM een materialenscan worden aangeboden als 'opvolger' van de eco-efficiëntiescan.

Het doel van de materialenscan is om ondernemingen via een eerstelijns-scan aan te zetten tot meer duurzaam materialenbeheer. De scan start met een inventarisatie van de in- en outputstromen en van de kosten van afvalproductie en materiaalgebruik en levert daarnaast ook advies op maat aan de kmo, op het vlak van bvb. materiaalsubstitutie, beperken van materiaalverspilling of verhogen van

materiaalefficiëntie. Vanaf oktober 2013 tot eind 2014 zal de scan, in regie door het Agentschap Ondernemen en de OVAM, door geselecteerde adviseurs uitgevoerd worden bij 200 à 250 ondernemingen. Het is daarbij ook expliciet de bedoeling om bedrijven op weg te zetten bij het uitvoeren van de geformuleerde maatregelen en adviezen via gespecialiseerde experts en ev. beschikbare financieringskanalen. Daarbij kan verwezen worden naar de kmo-portefeuille, de ecologiepremie alsook naar projecten uit de oproepen 1 en 2 in het kader van het NIB (bvb. Symbiose, CORE, Buildchem, ...).

4.5.2 Rationeel energiegebruik (REG) in KMO's

In het najaar van 2013 zal het EFRO project REG in KMO's afgesloten worden. Met dit project bood het Agentschap Ondernemen ondersteuning aan bedrijven in de vorm van een gratis eerstelijns energiescan en een financiële tegemoetkoming voor het verkrijgen van een gedetailleerder energieadvies. Er werden in totaal 520 bedrijven bereikt met deze scans (naast 259 bedrijven die een energieadvies bij nieuwbouw kregen). De bedrijven konden gemiddeld rekenen op een besparing van 10% op hun elektriciteitsfactuur en 15% op hun brandstoffactuur.

Het aanbod van energiescans aan KMO's wordt door het Agentschap Ondernemen verdergezet door het uitbesteden van 400 scans aan 5 energiestudiebureaus. Indien blijkt dat bepaalde thema's een grondige studie vereisen, dan staat het de kmo vrij een extern adviesbureau in te schakelen waarbij gebruik kan worden gemaakt van de kmo-portefeuille.

Deze vernieuwde werkwijze op het vlak van energie kadert in het kmo energie-efficiëntie plan (KEEP) dat in het najaar van 2013 stapsgewijs zal worden gerealiseerd.

Aangezien het de betrachting moet zijn dat een kmo de in de eerstelijns-scan voorgestelde, rendabele maatregelen ook effectief implementeert, werd er een maatregel uitgewerkt die de kmo daartoe stimuleert. Jaarlijks zal er via de kmo-portefeuille voor welomschreven energithema's een subsidie kunnen verkregen worden indien de kmo zich laat begeleiden bij implementatie. In het eerste jaar zal het gaan om detectie van persluchtlekkage, koeling en de aanmaak van sanitair warm water.

Andere acties die kaderen in KEEP zijn de organisatie van een communicatiecampagne en het meer gericht informeren van de KMO's uit specifieke sectoren, waarbij gestart wordt met de horeca en de sector van de schrijnwerkers.

4.5.3 KMO-portefeuille voor de vergroening van de economie

Zoals reeds vermeld in het item rond de kmo-portefeuille wordt deze steunmaatregel gericht ingezet ter stimulering van de vergroening van de economie.

Daartoe werden reeds in de pijler Strategisch Advies twee domeinen gecreëerd, met name Milieu en Energie.

Het *strategisch milieuplan* is een strategisch advies waarbij naast de economische ook de technische haalbaarheid van een milieuproject wordt beoordeeld. Het milieuproject streeft naar een oplossing op bedrijfsniveau voor een vraagstuk, gesitueerd binnen de huidige of toekomstige bedrijfsactiviteiten, met betrekking tot een lagere milieudruk of het sluiten van water- en materiaalkringlopen, volgens het 'Ladder van Lansink'-principe.

Het *strategisch energieplan* is een strategisch advies waarbij naast de economische ook de technische haalbaarheid van een energieproject wordt beoordeeld. Een energieproject streeft naar een oplossing op bedrijfsniveau voor een vraagstuk, gesitueerd binnen de huidige of toekomstige bedrijfsactiviteiten, rond maximale energie-efficiëntie, maximale energie-zelfvoorziening of maximaal gebruik van hernieuwbare energie waarbij telkens een CO₂-reductie wordt nagestreefd, telkens volgens het 'trias energetica'-principe.

Om kmo's aan te zetten tot de effectieve uitvoering van energiebesparende maatregelen zal financiële ondersteuning voorzien worden via de kmo-portefeuille bij de begeleiding van deze kmo's door erkende en gespecialiseerde energiedeskundigen of energiedienstenbedrijven.

Concreet zal in de kmo-portefeuille daartoe in de pijler Coaching een domein Energie worden gecreëerd. Gedurende één jaar zal een kmo een subsidie van 75% kunnen genieten indien een beroep gedaan wordt op externe begeleiding bij de implementatie van energiebesparende maatregelen. Voor het eerste jaar is deze maatregel gericht op het opsporen en herstellen van persluchtlekken, het optimaliseren van de aanmaak van sanitair warm water en van koeling.

4.6 Verlenging benchmark en auditconvenant

In 2012 werd een ontwerp voor nieuwe energiebeleidsovereenkomsten principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Op 2 mei 2013 volgde de bespreking van deze energiebeleidsovereenkomsten in de Commissie Energie van het Vlaams Parlement. Door de federale overheid werd het dossier van de energiebeleidsovereenkomsten bij de Europese Commissie aangemeld in kader van de staatssteunregels. Na afronding van deze aanmeldingsprocedure kan de Vlaamse Regering de energiebeleidsovereenkomsten definitief goedkeuren en kunnen de energiebeleidsovereenkomsten in werking treden, vermoedelijk eind 2013, begin 2014. In afwachting daarvan wordt het Auditconvenant in november 2013 verlengd via een beslissing van de Vlaamse Regering.

4.7 Logistiek en Mobiliteit

In 2013 zijn de logistieke consultants, een initiatief onder impuls van Flanders' Logistics, van start gegaan. Deze logistieke consultants zullen ondernemingen benaderen in functie van een snelle doorlichting en een advies in functie van de

optimalisering van hun logistieke stromen. In overleg met deze logistieke consultants zal een subsidieleidraad op maat van de sector worden uitgewerkt.

Ook in 2013 werden enkele bijeenkomsten van START georganiseerd om een optimale afstemming van de lopende projecten te garanderen. Deze werking zal in 2014 worden verdergezet. Vanuit de afdeling luchthavenbeleid wordt in 2014 een initiatief opgezet voor de uitwerking van de poort internationale luchthaven Zaventem. Deze economische poort is tevens een belangrijke schakel in het logistiek netwerk van Vlaanderen. Het project Brucargo Secured Gateway wordt verder uitgewerkt waardoor de cargo-zone en haar werking verder worden geoptimaliseerd.

Een goede bereikbaarheid is cruciaal voor de luchthaven van Zaventem. Daarom wordt blijvend ingezet op de bereikbaarheid ervan, zowel via weg, spoor als fiets.

Zo zijn alle voorbereidende studies voor de optimalisatie van de R0 zone Zaventem en zone noord afgerond en wordt in 2014 werk gemaakt van de milieueffectrapportage. De Vlaamse regering heeft in 2013 drie tramtracés uit de mobiliteitsvisie 2020 van De Lijn weerhouden voor verder onderzoek. Twee van deze drie lijnen zullen een halte op of langs de luchthaven hebben. Voor deze lijnen zal in de loop van 2013-2014 verder onderzoek gebeuren om zo tot een concreet uitgewerkt voorstel van tracé te komen. De HST-fietsroute Leuven-Brussel langs spoorlijn 36 wordt verder uitgebouwd ter hoogte van Zaventem en Machelen.

Een belangrijke randvoorwaarde in de werking van de luchthaven zijn de geluidsnormen. Begin 2013 werden de strategische geluidsbelastingsskaarten voor de luchthaven van Zaventem gerapporteerd aan de Europese Commissie. Daarop volgend werd in 2013 werk gemaakt van een nieuw ontwerp-actieplan (2de ronde) dat na een openbaar onderzoek en goedkeuring door de Vlaamse regering in 2014 ook aan de Europese Commissie zal gerapporteerd worden.

4.8 Duurzame ontwikkeling

De Vlaamse Regering heeft in 2011 een tweede Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling (VSDO) gepubliceerd met beleidsprognoses op lange termijn tot 2050. De engagementen die hierin werden onderschreven zullen maximaal worden uitgevoerd en het beleidsdomein Economie zal zich blijven inzetten om constructieve oplossingen te zoeken, samen met de andere Vlaamse beleidsdomeinen en andere beleidsniveaus.

Concreet gebeurt dat via het Nieuw Industrieel Beleid (NIB). In het gericht clusterbeleid worden de transitie die gericht zijn op duurzame ontwikkeling genomen als gemeenschappelijk perspectief. Daarin worden de opportuniteiten voor Vlaanderen geïdentificeerd als slimme specialisaties die oplossingen bieden voor maatschappelijke uitdagingen.

Duurzaam materialenbeleid

Er wordt sterk ingezet op duurzaam materialenbeleid, zowel op Vlaams als op Europees niveau. Op Vlaams niveau wordt de link tussen het NIB en het Vlaams Materialenprogramma gemaakt via de roadmap kringlooeconomie. Plan C heeft al jaren ervaring met kringlooeconomie en wordt nu structureel ondersteund. Op Europees niveau is het European Innovation Partnership (EIP) Raw Materials een leidraad. Het ging officieel van start op 12 februari 2013 en het zal bijdragen aan een zekere en duurzame bevoorrading van niet-energetische en niet-landbouwgrondstoffen op middellange en lange termijn. Europa moet tegen uiterlijk 2020 minder afhankelijk zijn van de invoer van grondstoffen. Meer zelfs, het moet tegen die tijd wereldleider worden op het gebied van kennis en vaardigheden inzake exploratie, winning, verwerking, recyclage en substitutie.

Een Vlaamse strategie voor de bio-economie

Met de oprichting van de Vlaamse interdepartementale werkgroep (IWG) gaf de Vlaamse Regering de aanzet voor het uitwerken van een geïntegreerde, beleidsdomeinoverschrijdende aanpak van een duurzame en competitieve Vlaamse bio-economie. De visie vertrekt vanuit een aantal principes die afgestemd zijn met en gedragen zijn door stakeholders via het gezamenlijk advies van 13 februari 2013 van de adviesraden Mina-raad en SALV m.b.t. 'Duurzaam gebruik van biomassa in een bio-economie'. Op basis van deze principes, het advies van de bovengenoemde raden en de Europese strategie rond de bio-economie werden een aantal krachtige ambities bepaald, die de maatschappelijk gewenste richting uitzetten waarin de bio-economie zich moet ontwikkelen.

Op 19 april 2013 werden de strategische doelstellingen voorgelegd aan de verschillende stakeholders (bedrijfsfederaties, middenveldorganisaties, onderzoeksinstituten ...) die bij de realisatie van deze strategie een vooraanstaande rol kunnen spelen. In het najaar van 2013 en in 2014 zal het actieplan verder concreet uitgewerkt worden.

Naar aanleiding van een ronde tafel gesprek met de Nederlandse minister voor economie Verhagen (opvolger Kamp) en met 6 CEO's van Vlaamse en Nederlandse bedrijven die actief zijn in de biogebaseerde economie, is een Vlaams-Nederlandse werkgroep opgericht om belemmerende regelgeving in kaart te brengen waarmee bedrijven uit de biogebaseerde economie kampen. In Nederland heeft een dergelijke inventarisatie een 70-tal belemmeringen in kaart gebracht. De inventarisatie van belemmerende regelgeving is de eerste stap om na te gaan of en hoe de belemmeringen kunnen verwijderd worden. In Vlaanderen werd een grote bevraging gedaan die 83 antwoorden heeft opgeleverd. De resultaten werden besproken met belanghebbende federaties. De analyse en vergelijking met de Nederlandse belemmeringen geeft aanleiding tot uitwerken van bilaterale acties om belemmeringen weg te werken. In het najaar zullen de resultaten aan bod komen tijdens de topontmoeting met minister-president Rutte en de conferentie van het Vlaams-Nederlands Delta.

5 MEER GROEIENDE ONDERNEMINGEN

5.1 Klassieke instrumenten; van SIOS naar strategische transformatiesteun

Het systeem voor strategische investerings- en opleidingssteun (SIOS) zorgt voor een financiële ondersteuning van kmo's en grote ondernemingen die omvangrijke beroepsinvesteringen of een omvangrijk opleidingsproject willen uitvoeren in het Vlaams Gewest.

Sinds de opstart van het systeem (2008) werd volgende SIOS-steun toegekend (bedragen in miljoenen euro):

Toegekend	2008	2009	2010	2011	2012	TOTALEN
investeringssteun	8,6	14,8	20,2	16,0	11,4	71,0
opleidingssteun	7,4	31,2	19,3	29,9	20,7	108,5
TOTALEN	16,0	46,0	39,5	45,9	32,1	179,5

Sinds de opstart van het systeem in 2008 werd 180 miljoen euro strategische steun toegekend. In totaal betreffen de dossiers voor investeringssteun in deze periode meer dan 1 miljard euro investeringen in het Vlaams Gewest. De beloofde opleidingsuitgaven door de bedrijven bedragen ongeveer 500 miljoen euro. In het kader van deze steundossiers is het de bedoeling 9.780 nieuwe banen in voltijdse equivalenten (VTE) te creëren.

In 2011 werd een grondige evaluatie van het systeem opgestart. In eerste instantie werd de SIOS-maatregel geëvalueerd op haar effectiviteit met als doel de standpuntbepaling met betrekking tot een eventuele verlenging van de regionale steunkaart te onderbouwen. Anderzijds werd nagegaan of SIOS voldoende inspeelt op het "Nieuw Industrieel Beleid".

De evaluatie toonde aan dat de strategische investerings- en opleidingssteun wel degelijk de nodige impulsen geeft aan het investerings- en opleidingsgedrag van bedrijven en dat het systeem ook bijdraagt aan de structurele versterking en verankering van ondernemingen in Vlaanderen. Echter, om meer aan te sluiten bij de actuele noodzaak tot clusterbeleid en industriële transformatie is er voor geopteerd het subsidiesysteem aan te passen.

Op 19 juli 2013 heeft de Vlaamse regering het ontwerp van besluit tot toekenning van strategische transformatiesteun (STS) aan ondernemingen in het Vlaamse Gewest definitief goedgekeurd. STS zal operationeel zijn vanaf oktober 2013.

In het nieuwe systeem zullen enkel nog investerings- en opleidingsprojecten ondersteund worden die in belangrijke mate bijdragen aan de versterking van het economische weefsel in Vlaanderen. Het gaat dan over het ondersteunen van:

- investeringen in strategische clusters en leadplants in Vlaanderen;
- de internationale doorgroei van innovatiegerichte kmo's in Vlaanderen;
- transformerende investeringen, die de duurzame verankering realiseren van belangrijke tewerkstelling in Vlaanderen.

Belangrijk is dat de Vlaamse regering risicovolle projecten die een onderneming in het kader van een geplande transformatie opzet blijvend ondersteunt. Hiervoor wordt, net zoals bij SIOS, jaarlijks een budget van 40 miljoen euro voorzien.

Het steunsysteem wordt ook toegankelijker gemaakt voor kleine en middelgrote ondernemingen door een forse verlaging van de instapdrempels. Nieuw is ook dat samenwerkende ondernemingen gezamenlijk een project kunnen indienen. In dit geval moet het gaan om minstens drie ondernemingen die niet tot dezelfde bedrijfspgroep behoren.

De ondernemingen voegen bij hun steunaanvraag een transformatieplan dat de basis vormt voor de beoordeling van het project. Deze beoordeling zal gebeuren door de Commissie Strategische Steun van het Agentschap Ondernemen, die gemotiveerde steunvoorstellen zal doen aan de bevoegde minister.

Via een transformatietoets zal worden nagegaan of het project voldoet aan de kenmerken van transformatie. Naast de beoordeling van het project zelf, zal het project beoordeeld worden op zijn impact op bedrijfsniveau en op niveau van de Vlaamse economie.

Op bedrijfsniveau zal nagegaan worden in welke mate het transformatieproject zal bijdragen tot de versterking van de onderneming en de groei van haar innovatiecapaciteit, tot de internationalisering van de onderneming en tot het duurzaam ondernemen. Kwaliteit en management van het project is een bijkomende transversale parameter die dient om het projectmanagement te beoordelen zodat een goede uitvoering gegarandeerd kan worden.

Tenslotte zal worden beoordeeld in welke mate het project zal bijdragen tot de versterking van de waardeketen of de cluster die voor Vlaanderen van strategisch belang is.

5.2 Gazellen en Gazellesprong

Het belang van snelle groeiers voor de dynamiek, groei en nieuwe werkgelegenheid binnen de Vlaamse economie valt niet te onderschatten. Zo kan men stellen dat de top 10% van groeiers betreffende werkgelegenheid verantwoordelijk zijn voor 77% van de nieuw gecreëerde werkgelegenheid en dat de 1,6% snelle groeiers instaan voor 21% van de totale nieuw gecreëerde werkgelegenheid.

Met een gecoördineerde aanpak wil de Vlaamse overheid de groeiambities van ondernemingen aanwakkeren en werken aan een cultuuromslag in de ondernemerswereld en de samenleving. De Gazellesprong maakt deel uit van de transitie in het kader van Vlaanderen in Actie.

Het gazellebeleid wordt geregisseerd door Agentschap Ondernemen. De belangrijkste overheidspartners die worden betrokken zijn Flanders Investment and Trade, IWT en Participatiemaatschappij Vlaanderen. Het Agentschap Ondernemen werkt in een stakeholdersplatform nauw samen met acht geselecteerde organisaties: Voka, Unizo, Agoria, Antwerp Management School, Innotek, SPK, iMinds en BAN Vlaanderen. Voor de begeleiding en coaching werkt het Agentschap Ondernemen samen met erkende adviseurs en coaches.

De inspanningen van Agentschap Ondernemen en de stakeholders op vlak van bewustmaking over de noodzaak van groei, worden voortgezet. Daarnaast wordt onderzocht hoe op een meer effectieve manier een beleid kan worden gevoerd dat de maatschappelijke waardering voor ondernemers beter zichtbaar maakt. Tevens wordt nagegaan welke initiatieven Agentschap Ondernemen kan nemen om rolmodellen te detecteren die bereid zijn als ambassadeur van het gazellebeleid op te treden. Op die manier willen we de randvoorwaarden creëren die nodig zijn om aan een echte transitie in ondernemerscultuur te werken.

Om bedrijven te ondersteunen in het maken van de gazellesprong, is in 2012-2013 een begeleidingsaanbod ontwikkeld. Op basis van de opgedane ervaring met 9 proefprojecten in de periode 2011-2012, werd een nieuwe aanpak ontwikkeld om potentiële groeiers beter te detecteren en te begeleiden bij het overwinnen van de groeipijnen die met een sterke en snelle expansie gepaard gaan. Aan bedrijven met internationaal groeipotentieel wordt bijkomende specifieke coaching door ervaren bedrijfsleiders aangeboden. Daarnaast kunnen deze internationale groeiers ook instappen in een selectief netwerk voor ervaringsuitwisseling.

Zowel het advies voor het uitwerken van een groeistrategie als de coaching bij internationale groei, zijn ingebed in de nieuwe kmo-portefeuille die sinds 1 juli 2013 van kracht is. De acht leden van het stakeholdersplatform werden aangesteld om potentiële groeiers te detecteren. Deze organisaties staan ook in om bedrijven te informeren over de meerwaarde van het internationaal ondernemen.

Vanaf september 2013 werden de eerste adviseurs voor het uitwerken van een groeistrategie opgeleid en zijn de eerste coaches voor internationale groei erkend. De detectie van potentiële groeiers startte al eerder. Via de zogenaamde opportuniteitsanalyse, krijgen de gedetecteerde bedrijven een advies op maat om een groeistrategie uit te werken. Bedrijven met reële mogelijkheden om internationaal door te breken, krijgen individuele coaching en kunnen ervaring uit wisselen in een selectief netwerk dat enkel open staat voor 'high potentials' met internationale groeiperspectieven. Daarnaast worden de deelnemende bedrijven, uit het volledige pallet van ondersteuning die de Vlaamse overheid in dit kader biedt, geïnformeerd over de maatregelen die hen aanbelangen.

Er wordt gemikt op een jaarlijkse detectie van 190 bedrijven die zullen gebruik maken van de opportuniteitsanalyse en 50 ondernemingen die via coaching en het selectief netwerk een internationale doorbraak kunnen realiseren.

Op vlak van beleidsevaluatie wordt samen met de leden van het stakeholdersplatform en het steunpunt STORE een methode voor wetenschappelijk onderzoek uitgewerkt. Het onderzoek zal pijlen naar (1) de evolutie van het aandeel

gazellen in de Vlaamse ondernemerspopulatie, (2) de bereikte effecten bij de deelnemende bedrijven aan het begeleidingsaanbod gedurende een langere periode vanaf de deelname aan het programma en (3) de tevredenheid van de deelnemende bedrijven over de aanpak van de dienstverlening.

5.3 Aantrekken en begeleiden van buitenlandse Investeerders

Een doeltreffend acquisitiebeleid veronderstelt o.m. een efficiënte regiomarketing, een snelle detectie van mogelijke kandidaat-investeerders, een duidelijke briefing van kandidaat investeerders over onze troeven ten opzichte van de ons omliggende regio's, een intensieve begeleiding van de kandidaat investeerders bij de selectie van sites, de organisatie van bezoekersprogramma's en de begeleiding bij het eventueel daaropvolgende investeringstraject (omgevingsfactoren, vergunningen, financiering en subsidies...).

Flanders Investment and Trade (FIT) en het Agentschap Ondernemen beschikken over sterke en complementaire respectievelijk buitenlandse en provinciale netwerken om deze acquisitie- en onthaalfunctie efficiënt en effectief te organiseren.

Samen met de provincies werd in de loop van 2012 een aanzet gegeven tot oprichting van provinciale ambtelijke acquisitieplatformen. Deze moeten door een structureel overleg en stroomlijning tussen alle publieke actoren in de provincies bijdragen tot een efficiëntere acquisitie, onthaal en begeleiding van buitenlandse kandidaat-investeerders.

Tevens is er het opzet om het lokaal management van in Vlaanderen gevestigde buitenlandse bedrijven te helpen in het overtuigen van hun headquarters om blijvend te investeren in Vlaanderen. Daarom zal het Agentschap Ondernemen in samenwerking met FIT in 2013 zijn inspanningen om gevestigde bedrijven pro-actief te benaderen en op te volgen, gevoelig opdrijven.

5.4 Ondersteuning O&O-infrastructuur

Eind 2012 keurde de Vlaamse Regering een nieuwe subsidieregeling voor de incubatoren principieel goed. Daarmee wordt de mogelijkheid geboden om initiatieven die de huisvesting van spin-off's en starters met een O&O-profiel op het oog hebben, te ondersteunen. Deze ondersteuning moet er niet alleen voor zorgen dat er afdoende bedrijfshuisvestingsmogelijkheden zijn maar ook dat deze starters effectieve begeleiding op maat krijgen en dat opportuniteiten voor investeringen in gezamenlijke onderzoeksinfrastructuur daaraan gekoppeld kunnen worden. De subsidieregeling hoopt in het bijzonder om de kennisinstellingen de spil te maken van dergelijke O&O-vestigingsmilieus.

In 2013 werd deze nieuwe steunregeling aangemeld bij de Europese Commissie en goedgekeurd.

In het najaar van 2013 wordt de procedure tot definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering verder gezet zodat de eerste dossiers op basis van deze nieuwe regeling kunnen worden goedgekeurd.

5.5 Strategisch ondernemen

Het project Strategisch Ondernemen 2011-2013 bevindt zich momenteel in eindfase. Terwijl het lopende project zal afgerond worden, zal dit najaar ook een nieuw projectvoorstel, gedeeltelijk gebaseerd op de ervaring opgedaan in het kader van 'Strategisch Ondernemen' uitgewerkt worden. In het kader van vrijval van EFRO-middelen, zal tegen begin september een projectplan uitgewerkt worden om het luik "interne versterking van de KMO door aanwerving van een kennismanager", verder te zetten tot midden 2015, waarbij gemikt wordt op een financiële tussenkomst voor de aanwerving van een kennismanager bij 45 bedrijven.

6 EEN MEER INNOVATIEVE EN KENNISINTENSIEVE ECONOMIE

6.1 Geïntegreerd industriebeleid actieplan nieuw industrieel beleid

De Vlaamse en Europese industrie moet een doorbraak maken naar een nieuwe industrie. Daarvoor moet een dubbele strategie worden gevoerd: een strategie van beheersing van de kosten (het Concurrentiepakket) en een strategie van opvoeren van de productiviteit, vnl. in die domeinen waar Vlaanderen een internationale koppositie wenst in te nemen (het productiviteitsoffensief).

6.1.1 Actualisatie van het Actieplan NIB

Het Actieplan NIB is een beleidsplan met 50 acties in vier beleidspijlers en het ondersteunend omgevingsbeleid dat in 2011 in het Witboek NIB werd gelanceerd. In 2014 zullen de 50 oorspronkelijke acties volledig zijn gerealiseerd of in een procesmodus zijn overgegaan. Het NIB zal in belangrijke mate verder worden uitgewerkt via de operationalisering van de Conceptnota 'Een slimme specialisatiestrategie voor een gericht clusterbeleid' die door de VR op 8 maart 2013 werd goedgekeurd.

Het gericht clusterbeleid is de voltooiing van een convergentie in het Vlaams transitiebeleid, innovatiebeleid en industrieel beleid naar strategische prioriteiten voor Vlaanderen. Het governance-model van dit gericht clusterbeleid voorziet de selectie van een aantal speerpuntclusters op basis van hun transformatie- en innovatieroadmaps, met het oog op het afsluiten van partnerschapsovereenkomsten door de Vlaamse Regering met erkende strategische clusterplatformen om in een gestructureerde dialoog deze roadmaps uit te werken. Volgens het stappenplan van de Conceptnota zullen o.m. vanaf het najaar 2013 drie testtrajecten worden opgezet voor de uitwerking van dit governance-model voor de volgende legislatuur.

Het NIB en het gericht clusterbeleid zijn onderdeel van een internationale beleidsevolutie als reactie op de economische crisis. Het NIB neemt daarin een koploperspositie en zal sterker aansluiting zoeken bij analoge ontwikkelingen in andere landen en regio's via het internationaal beleidsleren. Zo zal eind 2013 een internationale workshop over gericht clusterbeleid worden georganiseerd om ervaring uit te wisselen met het opbouwen van publiek-private partnerschappen voor innovatie en transformatie, en grensoverschrijdende transformatietrajecten te bevorderen.

6.1.2 Een onderbouwde transitiebenadering

Het NIB is een transversale factor in de transitiestrategie van de Vlaamse Regering die momenteel rond 13 transities wordt uitgewerkt. Vlaanderen zal in de periode 2013-2014 meewerken aan een OESO-project over systeeminnovatie om de transitiebenadering sterker te onderbouwen via uitwisseling van beleidservaring met andere OESO-landen.

De methodiek die voor het gericht beleid op vlak van transitie, innovatie en transformatie wordt aangereikt is 'roadmapping'. Dit is een proces voor articulatie van

slimme specialisaties in domeinen met grote maatschappelijke en economische toegevoegde waarde voor Vlaanderen, op basis van Vlaamse sterkten. Het proces van roadmapping definieert doelstellingen en mijlpalen in een stappenplan, met engagementen van alle strategische partners in de triple helix. Deze roadmaps identificeren ook de interventiepunten voor de overheid als strategische partner om de realisatie van de nieuwe waardeketen te faciliteren.

6.1.3 Naar een slimme specialisatiestrategie

In de Conceptnota van 8 maart 2013 wordt een slimme specialisatiestrategie als methodiek voor het gericht clusterbeleid gepresenteerd, maar omgekeerd is het gericht clusterbeleid ook de methodiek waarmee Vlaanderen zijn slimme specialisatiestrategie zal uitwerken. De basis van beide is immers een 'entrepreneurial discovery process' waarmee een nieuw industrieel beleid zich onderscheidt van het 'picking winners' beleid.

De essentie van dit beleidsproces in Vlaanderen is het aanmoedigen van de strategische zelforganisatie (via roadmapping) van de ondernemende actoren in clusterplatformen die in triple helix-verband het best in staat zijn om de competenties in Vlaanderen te richten op de opportuniteiten voor de toekomst (bottom-up). Daarvoor is er echter wel een stimulerend overheidsbeleid nodig in het duiden van de maatschappelijke uitdagingen en politieke objectieven waarvoor de overheidsmiddelen prioritair worden ingezet. De criteria voor het onderscheiden van speerpuntclusters zijn een oriëntatie voor het zelf-ontdekkingsproces, maar de overheid laat de invulling over aan de ondernemende actoren.

Het strategische programma van de vzw FISCH is een voorloper in het gericht clusterbeleid met slimme specialisaties, omdat het steunt op een mobilisatie van de actoren voor een strategisch innovatieprogramma gericht op de transitie van de chemische sector - die nu een sterke specialisatie is - naar een duurzaam industrieel model (overschakeling op biomassa, procesintensificatie met witte biotech, energie-efficiëntie ...). De vzw FISCH wordt gesubsidieerd door het IWT als 'lichte structuur' en bekomt subsidies van het Agentschap Ondernemen in het kader van de NIB-oproepen 'Fabriek van de Toekomst'.

De Europese stimulering van slimme specialisatiestrategieën in functie van het strategisch programmatievenster 2014-2020 sluit aan op de processen in Vlaanderen. Ten eerste door de opmaak van strategische roadmaps voor maatschappelijke en industriële uitdagingen op Europees niveau aan te grijpen voor het ontwikkelen van Vlaamse roadmaps voor slimme specialisatie op die domeinen. Voor deze Vlaamse roadmaps wordt ondersteuning gegeven via oproepen van IWT (KET roadmaps) en AO (roadmaps voor waardeketens en business cases).

Om de internationale positionering transparanter te maken zal het Expertisecentrum ECOOM ism STORE systematisch strategische intelligentie ter beschikking stellen in de vorm van specialisatie-indicatoren voor wetenschap, technologie, waardecreatie, export. Slimme specialisaties voor Vlaanderen zijn veelal een onderdeel van internationale waardeketens en de Vlaamse clusters zijn vaak onderdeel van grensoverschrijdende wereldklasse-clusters. Zo heeft de regio tussen Rotterdam, Antwerpen en Leverkusen het potentieel voor een wereldcluster voor de bio-based

economy. In het kader van de ontwikkeling van het cluster van de duurzame chemie in Vlaanderen zal in de periode 2013-2014 actief samenwerking worden gezocht met de naburige regio's in Nederland en Nordrhein-Westfalen om dit potentieel vorm te geven, o.m. in gezamenlijke initiatieven in het kader van Europese programma's (met coördinatie van roadmaps op basis van slimme specialisatie).

Vlaanderen neemt op Europees vlak het initiatief tot het opstarten van 'Vanguard initiatives' i.s.m. andere regio's die slimme specialisatie aangrijpen als een mogelijkheid voor een actieve rol van de regio's op vlak van innovatiebeleid en industrieel beleid in Europa. i.s.m. de Europese Commissie organiseert Vlaanderen op 8 november 2013 een High-Level Event 'Regions as motors of new growth through smart specialisation', met medewerking van Herman Van Rompuy en de Commissarissen voor Regionaal Beleid en voor Onderzoek en Innovatie. Dit Event zal een aantal samenwerkingsinitiatieven initiëren, met name voor 'personalised cure and care for active and healthy ageing' tussen de regio's op basis van slimme specialisaties en tussen de regio's en de Europese Commissie. Vlaanderen zal ook initiatieven nemen (o.m. in samenwerking met de andere Belgische regio's) om de rol van de regio's op het gebied van Europees industrieel beleid en nieuwe groeiperspectieven te versterken via de koppeling van slimme specialisatie met de Europese prioriteiten voor de gemeenschappelijke doelstellingen voor innovatie en transformatie (Europese Raad van februari 2014).

6.1.4 Fabriek van de Toekomst Nieuw Industrieel Ondernemen

Binnen de economische pijler van het NIB wordt in 2013, met vervolg in 2014 vooral aandacht besteed aan:

- Het uitvoeren van een pilootoefening van doorgedreven accountmanagement samen met IWT, PMV, FIT en WSE voor een pro-actieve bedrijfsbenadering op maat van (transformatie)projecten waarbij bedrijven uitkijken naar vormen van bij voorkeur afgestemde en complementaire overheidsondersteuning; op basis van deze oefening zal in het voorjaar van 2014 een beleidsaanbeveling ter zake worden geformuleerd.
- Het in kaart brengen van open innovatie infrastructuren die verdere clustervorming en slimme specialisatie mee kunnen versterken, al dan niet ook ondersteund door een nadere uit te werken vorm van beheersmodel(len) en verdere profilering in een internationaal perspectief.

Bovenstaande acties werden beslist in de schoot van het bureau van het Interministerieel Comité van het NIB en worden daar ook verder opgevolgd.

Flankerend aan de 50 NIB acties stond het Agentschap Ondernemen ook in voor de uitrol van specifieke NIB projectoproepen. Dit resulteerde medio 2013 in 52 gesteunde en NIB gelabelde projecten die worden samengebracht binnen het strategisch leerplatform waar ervarings- en kennisuitwisseling actief wordt nagestreefd om vervolgens ook beleidsleren tot stand te brengen op basis van de gedetecteerde meerwaarde van uit de projectwerkingen.

De werking van dit leerplatform wordt onverminderd verder gezet volgens het jaarprogramma dat eind 2012 tot stand kwam, ook ondersteund door 6 sessies 'NIB

focus' waar op de kernbegrippen van het NIB wordt ingegaan ten bate van een publiek van economische actoren dat ruimer is dan de projectpromotoren.

Nog in 2013 zal het Agentschap Ondernemen een projectoproep lanceren rond strategische trajectontwikkeling voor waardeketens en business cases, complementair aan de oproep van het IWT van eind juni voor het ontwikkelen van roadmaps voor KET (Key Enabling Technologies).

6.1.5 Vernieuwend sectoroverleg als hefboom van het NIB

In maart 2013 werd de Rondetafel Bouw afgesloten met een eindnota voor de transformatie naar een energie-milieu-bouwcluster. Deze Rondetafel was expliciet opgestart als een pilootproces voor een vernieuwend sectoroverleg, in samenspraak met SERV en werkgroep informeel VESOC.

De uitbreiding van de agenda van de sectorale partners met de problematiek van transformatie en de opstart van concrete transformatietrajecten was een positieve ervaring en een hefboom voor de realisatie van het NIB. Anderzijds bleek het niet eenvoudig om in de context van een sectoroverleg de samenstelling van deze Rondetafel uit te breiden naar actoren uit ander sectoren om de NIB ambitie van sectoroverschrijdende waardeketens en clusters in de praktijk te realiseren.

De governance van transformatie is een complex proces waarin de strategische actoren elkaar in verschillende institutionele contexten ontmoeten. Het sectoroverleg met de sectorale sociale partners is ontstaan om specifieke knelpunten aan te pakken die meestal te maken hebben met het flankerend beleid. Sectororganisaties vertegenwoordigen meestal horizontale verbanden tussen bedrijven. Maar daarnaast zijn er sectoroverschrijdende clusterplatformen nodig om de transformatieagenda concreet uit te werken in verticale verbanden.

De conclusie uit het pilootproces is dat de sociale partners in hun rol als belangenvertegenwoordigers nauw moeten betrokken worden bij de transformatieagenda en kunnen bijdragen tot het creëren van de gunstige kadervoorwaarden, met name op het vlak van arbeidsmarkt. Voor de uitwerking van roadmaps voor transformatie in de bouw-energie-milieu-cluster zijn strategische platformen van triple helix actoren nodig die engagementen kunnen nemen voor de innovatieagenda. De bredere innovatieagenda voor de transformatie vereist een 'quadruple helix' aanpak waarin de sociale partners een actieve rol kunnen spelen voor het opzetten van nieuwe aanpakken. Ook een algemeen omgevingsbeleid voor de versterking van ondernemerschap, competenties en innovatie blijft vanzelfsprekend noodzakelijk. Maar al deze verschillende componenten zijn onderdeel van een geïntegreerd industrieel beleid.

6.1.6 Tina-fonds

Het TINA-fonds is een vernieuwend instrument voor de ondersteuning van transformatietrajecten door lange termijnparticipaties in belangrijke investeringsprojecten van consortia.

Met deze missie werden reeds door het investeringscomité ongeveer 100 miljoen aan investeringen goedgekeurd waarvan 65 miljoen euro investeringen contractueel werden vastgelegd.. Daarmee komt dit instrument op kruissnelheid. In de komende periode zal aandacht worden besteed aan de combinatie met andere overheidsinstrumenten (zoals financiële instrumenten van IWT en AO) in de 'toolbox' van het geïntegreerd industrieel beleid.

6.1.7 Contactpunt zorg economie

Het Contactpunt zorg economie is het aanspreekpunt voor ondernemingen, zorgactoren en kennisinstellingen met vragen over subsidies of erkenningen. Daarnaast staat het contactpunt ook in voor begeleiding en matchmaking.

Begin 2013 had de business model coaching workshop voor e-health startups plaats. Het opzet was om deze starters een platform te bieden dat hen helpt bij de definitie van het business model voor hun onderneming en hen dwingt om hier over na te denken. Dit aan de hand van concrete tools en de hulp van een groep van experts. In het voorjaar van 2013 werden eveneens 2 vervolgworshops georganiseerd rond de Evidence Based Care methodologie. In beide workshops werden de informatieve blokken steeds afgewisseld met een praktijkgetuigenis van één van de demonstratieprojecten.

In samenwerking met Flanders Investment and Trade werd op 13 mei een workshop rond internationale valorisatie georganiseerd voor de demonstratieprojecten. Het opzet was om hen opportuniteiten aan de reiken voor de uitrol van hun innovatie.

In het najaar van 2013 vinden de selectie pitches plaats voor Health Accelerator. Dit is een intensief 5 maand durend coaching traject dat e-health start-ups stimuleert om hun concept grondig uit te werken, na te denken over het bijhorende business model, de marketing en de communicatie. Dit wordt in samenwerking met MIC Vlaanderen, Janssen Pharmaceutica en Flanders business school georganiseerd.

Daarnaast zal een aanbesteding uitgeschreven worden voor de ontwikkeling van een toolboxkit Evidence Based Care. Het doel is om een leidraad te ontwikkelen waarmee zowel ondernemers als zorgactoren aan de slag kunnen om zelf een evidence based care onderzoek uit te voeren voor een innovatief product of dienst zonder dat de hulp van een kennisinstelling noodzakelijk is.

In dezelfde periode wordt ook de opdracht gegeven om te starten met de ontwikkeling van een databank. De bedrijven kunnen een fiche aanmaken waarin hun profiel staat en ingeven waar ze naar op zoek zijn. Het doel is dat ondernemingen en zorgactoren via deze tool de juiste binnenlandse of buitenlandse partner vinden voor hun business of (Europese) projecten. Deze moet op de website van het Agentschap Ondernemen verschijnen.

In het najaar van 2013 en in het begin van 2014 zal het contactpunt een reeks van drie workshops organiseren die dieper ingaan op het User Centered Design.

Eind 2013 wordt een nieuwe call voor het Nieuw Industrieel Beleid gelanceerd specifiek voor de zorg. Het contactpunt voor zorg economie zal deze nieuwe oproep

uitschrijven, uitvoeren en ook in 2014 de geselecteerde projecten begeleiden en opvolgen.

In 2014 wordt Health Pitch georganiseerd in samenwerking met de hogescholen. Op dit evenement krijgen studenten de kans om een project, een masterproef, een eindwerk, een doctoraat,... te pitchen aan een publiek van ondernemers. Het opzet is om deze activiteit in te bedden in het gehele traject van het eindwerk bij de hogescholen.

Door het succes en de positieve reacties organiseert het Contactpunt ook in 2014 een business model coaching workshop in samenwerking met het Microsoft Innovation Center. In 2014 zal het internationale luik een grotere rol spelen voor het Contactpunt.

6.1.8 Creatieve industrie

Naar aanleiding van de ViA-rondetafel creatieve industrieën in 2011 en de daaruit volgende visienota van het Overlegplatform Creatieve Industrieën (OCI), werd in 2012 beleidsoverschrijdend een 10-punten actieplan voorgesteld om de verdere professionalisering en ontwikkeling van de Vlaamse creatieve industrieën te stimuleren en hun innovatievermogen aan te spreken. In 2013 en ook in 2014 zal de focus liggen op het uitvoeren van de actiepunten in dit plan.

Eén van de actiepunten die verder werkt uitgewerkt betreft de routeplanner voor de creatieve sectoren. De analysefase van de digitale ondernemingsplan-tool met leerzone en een trainingsprogramma werd begin 2013 opgestart. Op basis van deze functionele en technische analyse zal dit werkjaar gestart worden met de effectieve bouw van de eerste apps.

Daarnaast werd in 2012 reeds een subsidieleidraad opgesteld die specifiek gericht is naar de culturele en creatieve sectoren en die te consulteren is op de website van Agentschap Ondernemen. In 2013 wensen we deze informatie om te zetten in een informatiewijzer op maat van de culturele en creatieve sectoren.

In het kader van de Starteroproep zal in het najaar van 2013 een antwoord worden geboden op de nood aan managementsondersteuning voor jonge ondernemers in de creatieve sectoren. Voor projecten die hierop inspelen is een budget voorzien van 1,5 miljoen euro.

In 2012 werd eveneens de nieuwe economische maatregel voor film, Screen Flanders, gelanceerd. De maatregel werd uitgewerkt door het Agentschap Ondernemen samen met het Vlaamse Audiovisueel Fonds. Deze steunmaatregel heeft tot doel de aantrekkingskracht van Vlaanderen voor zowel binnenlandse als buitenlandse producties te verhogen door middel van een economische steunmaatregel met culturele invalshoek ten gunste van de productie van audiovisuele werken en van de audiovisuele sector.

Voor de eerste oproep werden 20 projecten gesteund voor een totaalbedrag van 4.995.000 euro. Deze 20 geselecteerde projecten zullen voor minstens 20.166.000 euro structurerende uitgaven in de Vlaamse audiovisuele sector realiseren. Als

stimulerend effect wordt beoogd dat het aantal producties zal verhogen en de positie van Vlaamse producenten in internationale coproducties versterkt zal worden. Er wordt eveneens enorm veel technische ervaring opgebouwd en in verschillende dossiers werd aangegeven dat men voor specifieke animatie-ondersteuning naar Vlaanderen komt omwille van de grote expertise op dat vlak.

Op 15 mei 2013 werd de nieuwe oproep voor 2013 gelanceerd. Hiervoor werd een budget van 3.000.000 euro vastgelegd. Er werden 15 projecten ingediend waarbij in totaal 3.754.000 euro aan steun wordt gevraagd. De nieuwe selectie van gesteunde projecten zal in het najaar 2013 bekend zijn. Er volgt nog een tweede oproep in de herfst van 2013 waarbij projecten zullen kunnen ingediend worden tot 25 oktober 2013. Een budget van 2.000.000 euro is voor deze oproep gereserveerd en de bekendmaking van de geselecteerde projecten zal in de loop van december plaatsvinden.

Voor 2014 worden opnieuw 2 oproepen voorzien met een totaalbudget van 5.000.000 euro, gespreid over het jaar.

6.2 Kennisdiffusie van innovatie en businessmodellen

6.2.1 Intellectuele eigendom als economische onderbouw van innovatie

Op 28 februari 2013 werd het door EFRO gesubsidieerd project 'Intellectuele Eigendom scan, kortweg IE-scan' afgerond. Over die periode van 4 jaar werden 518 IE-scans uitgevoerd en daaropvolgend werden ruim 400 vanuit het EFRO project gesubsidieerde adviezen verstrekt door experts in de materie. Uit de ervaring met het IE-scan project blijkt dat het belangrijk is om IE-advies financieel toegankelijk te houden voor kmo's, vandaar dat er stappen genomen zijn om de subsidiëring van advies over intellectuele eigendom te integreren binnen de pijler advies in de kmo-portefeuille.

Er is een belangrijke rol weggelegd voor Agentschap Ondernemen in het stimuleren van een IE-bewustzijn, zowel bij kmo's als bij andere economische actoren. Deze rol is complementair aan het bestaande dienstenaanbod uit de private sector en 'faciliterend' door de doorverwijsfunctie van de overheid naar de private dienstverlening.

Bij het sensibiliseringsproces mag de doelgroep van de studenten (toekomstige economische actoren) niet verwaarloosd worden. Daarom werden stappen ondernomen om in samenwerking met het BBIE en het Agentschap NL, een nieuwe e-learning module voor onderwijsinstellingen te ontwikkelen.

Een jaarprogramma van infosessies over uiteenlopende topics omtrent intellectuele eigendom versterkt het dienstenaanbod.

6.2.2 ICT dienstverlening onder het eTIC Handvest

Het eTIC Handvest is een gedragscode die ICT-dienstverleners vrijwillig kunnen ondertekenen. Om het eTIC Handvest in Vlaanderen verder uit te rollen, werd via een overheidsopdracht van het Agentschap Ondernemen een Vlaamse coördinator aangesteld. Momenteel hebben reeds meer dan 500 Vlaamse ICT-dienstverleners het eTIC Handvest onderschreven.

Om eTIC in Vlaanderen nog meer bekend te maken, zowel bij de ICT-dienstverleners als bij de kmo-klanten, zal een actieve communicatie rond eTIC opgezet worden in samenwerking met de Vlaamse partners betrokken bij eTIC.

6.2.3 Design platform Vlaanderen

Het coöperatief netwerk met als partners Design Vlaanderen, Flanders Inshape, Flanders Fashion Institute, Designregio Kortrijk en Design Hub Limburg, ging in 2012 van start. Er werden een aantal opleidingsprojecten opgestart. Het Grow-programma draaide rond designmanagement voor kmo's terwijl met Aspire ingezet werd op het ontwikkelen van leiderschapscompetenties bij designbureaus met het oog op internationale groei. Verder werd met jong Vlaams designtalent een internationaal toonmoment bezorgd op de biënnale Interieur. De belanghebbenden van de designsector konden elkaar ontmoeten op de Design Summit in Kortrijk. Het experimentele crossoverproject Mobilotoop had als onderwerp "Mobiliteit in een stedelijke context".

In 2013 organiseert Design Platform Vlaanderen (Re)creating the industry: een tentoonstelling, gekoppeld aan workshops rond innovatieve materialen, productieprocessen en verbindingen. Het Grow-programma wordt herhaald, specifiek voor designers. In Antwerpen wordt Fashion Talks georganiseerd, een internationaal modecongres over het snel veranderend modelandschap. Er zal terug een Design Summit georganiseerd worden, deze keer in Genk. (Internationale) branding van Vlaams design is nog een onderwerp dat op het programma staat. Design Platform Vlaanderen zal het ook mogelijk maken voor Vlaamse designers en designbedrijven om deel te nemen aan de Business of Design Week in Hongkong, de grootste designbeurs van Azië, waar België gastland is, een organisatie van de 3 gewesten.

Wat specifiek de modesector betreft wordt dit najaar een haalbaarheidsstudie gefinaliseerd naar een geïntegreerde dienstverlening voor ondernemers uit deze sector vanuit het concept van een 'huis van de mode'. Daarbij aansluitend wordt de mogelijkheid nagegaan van een subsidiefonds voor de ondersteuning van de collecties van beloftevolle jonge ontwerpers. De resultaten van deze studie zullen ook een belangrijke bijdrage leveren aan de evaluatie van Flanders Fashion Institute en de verdere uitbouw van het economisch beleid inzake mode en design. Het samenwerkingsprotocol voor FFI wordt geëvalueerd te samen met de werking van Flanders DC, waarin FFI ingebed is.

6.2.4 LED-Netwerk

Grotere ondernemingen beschikken over voldoende competenties en middelen om kennis en expertise in huis te halen en te houden. Bij kmo's, die het onder meer vaak zonder eigen O&O-afdeling of technisch/technologisch hooggeschoolden moeten doen, is dit minder het geval. Kmo's lijken hierdoor behoefte te hebben aan concrete, laagdrempelige (en bijgevolg goedkope) en kortlopende dienstverlening. Dit vereist een vraaggedreven aanpak en een dienstverlening tegen laagdrempelige voorwaarden.

In dit kader werd in 2012 na een oproep het LEDnetwerk Vlaanderen installeerd. Via de Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra (LED's) wordt de verspreiding van kennis naar kleine KMO's vergemakkelijkt. In elke provincie is er een LED-netwerk uitgerold en van start gegaan.

Om de werking van de LED's goed op te volgen, is er een centrale stuurgroep opgericht. De stuurgroep bestaat uit de drie LED-coördinatoren (dekking van elke provincie), het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT), de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR), Vlaamse Overkoepelende Organisatie van Technologieverstrekkers (VLOOT) en het Agentschap Ondernemen en komt samen om het concept van de LED's te bewaken, de acties te monitoren en het complementariteit met andere instrumenten te bewaken. Tevens wordt de communicatie opgevolgd en indien nodig bijgestuurd.

In het najaar van 2013 zal er een netwerkevent plaatsvinden zodat het agentschap, de LED-coördinatoren en de LED-verantwoordelijken binnen de hogescholen hun ervaringen kunnen uitwisselen.

In 2014 zal de stuurgroep een aantal keren samen komen om de projecten verder op te volgen. Een belangrijk punt van opvolging is een mogelijke verlenging van de projecten in 2015. Hierbij zal het verloop van de projecten en de tot dan behaalde resultaten regelmatig bekeken worden.

7 EEN EFFICIËNTE EN EFFECTIEVE OVERHEID

7.1 Administratieve vereenvoudiging/uniek loket EDRL

Een efficiënte en effectieve overheid is van groot belang voor onze economie. Een goede dienstverlening met het sneller verlenen van vergunningen staat centraal, samen met het efficiënt beheer van processen en procedures binnen de overheid. We zetten hiervoor onder andere verder in op administratieve vereenvoudiging, de uitbouw van een geïntegreerde benadering van de ondernemer en een efficiënte afstemming van de werking van de verschillende beleidsniveaus.

7.1.1 Beleid administratieve vereenvoudiging

Door de steeds toenemende complexiteit van de maatschappij, waar de overheid ook in belangrijke mate toe bijdraagt, is administratieve vereenvoudiging nog steeds een belangrijk thema. In de beleidsnota 2009-2014 werd al aangegeven dat op dit thema actie zou ondernomen worden.

In 2010 werd daarom als vervolgtraject op de nulmeting administratieve lasten, een actieplan administratieve lastenverlaging opgemaakt. De verschillende lopende projecten op het vlak administratieve lastenverlaging van de entiteiten van het beleidsdomein EWI werden daarin opgenomen.

Dit initiatief zou oorspronkelijk aflopen eind 2012. Rekening houdende met de regeerperiode tot 2014 en aangezien een heel aantal projecten ook verder lopen na 2012, heeft de Vlaamse Regering op 30 maart 2012 beslist dit initiatief verder te zetten tot 2014.

In 2013 werd opnieuw gerapporteerd over de voortgang van de verschillende vereenvoudigingsprojecten en het actieplan administratieve lastenverlaging werd geactualiseerd.

Aangezien dit project, met het einde van deze regeerperiode voorlopig afloopt, zal het totale project in 2014 geëvalueerd worden. Dan zal ook de laatste keer voor dit project gerapporteerd worden aan de dienst wetsmatiging, die op haar beurt zal rapporteren aan Europa over de administratieve lastenverlaging op Vlaams niveau.

7.1.2 Naar een geïntegreerde benadering van de ondernemer – geïntegreerd loket

Onderzoeken hebben aangetoond dat bedrijven vandaag de dag veelvuldig in contact komen met verschillende overheden. Door de weinig geïntegreerde aanpak is het voor ondernemers niet altijd even duidelijk waar ze voor welke vergunningsaanvraag, dienstverlening, informatie, subsidies... terecht kunnen.

Aangezien de Vlaamse overheid in het kader van het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid (Vlaanderen in Actie) enerzijds haar overheidsapparaat slagkrachtiger en efficiënter wil maken en anderzijds een bijdrage wil leveren in het

verlagen van de administratieve lasten voor de ondernemers, werd het sleutelproject 'Naar een geïntegreerde benadering van ondernemers' of kortweg 'geïntegreerd loket' in 2011 goedgekeurd en opgestart.

In samenspraak met alle betrokken actoren werd een strategische visie uitgewerkt voor het optimaliseren van het dienstverleningsaanbod van de Vlaamse overheid richting de ondernemer. De Vlaamse Regering keurde op 23 maart 2012 de conceptnota met de daarin opgenomen principes goed. De conceptnota wordt verder geconcretiseerd en verfijnd waarbij de projectplannen met de bijhorende budgettaire implicaties die hieruit voortvloeien op 9 november 2012 aan de Vlaamse Regering werden voorgelegd.

Het Agentschap Ondernemen werd als trekker van het project aangeduid binnen een netwerkmodel en belast met de algehele coördinatie voor de uitvoering van de projectplannen.

Voor het operationaliseren van de strategie voor een geïntegreerde benadering van ondernemers vanuit de (Vlaamse) overheid zetten we in Vlaanderen met de bouw van een transactionele portaalsite voor ondernemers verdere stappen om één geïntegreerd, virtueel en digitaal loket tot stand te brengen voor de ondernemers dat aansluit bij de noden van de gebruikers.

De zoekende ondernemer zal in eerste instantie vanaf april 2014 via het informatieve luik van de transactionele portaalsite op een gecentraliseerde plaats relevante eerstelijns- en wegwijsinfo (inclusief tools) vlot kunnen terugvinden over overheidsmaatregelen en de dienstverlening van de Vlaamse overheid en de door haar gesteunde initiatieven.

De transactionele portaalsite zal hiervoor de relevante info ophalen uit de websites van de agentschappen en departementen. Dit veronderstelt dat de betrokken agentschappen en departementen maximaal meewerken om op de eigen website relevante informatie op maat van de doelgroep ondernemers beschikbaar te stellen. Een inventarisatie en coördinatie van de wijzigingen die hiervoor nodig zijn, wordt opgestart.

Ondernemers die de benodigde informatie snel en eenvoudig op de site vinden (compleet, begrijpelijk en up-to-date), hoeven vaak niet meer te bellen of langs te gaan. Dat levert niet alleen grote besparingen op voor de ondernemer, maar ook voor de overheid.

De kracht van de portaalsite zal evenwel liggen in het interactieve en transactionele aspect waarbij de ondernemer na een eenmalige en beveiligde authenticatie via e-ID/token op een gecentraliseerde plaats zijn aanvragen voor Vlaamse erkenningen, vergunningen, subsidies en fiscale materies kan doen en een overzicht zal krijgen met de statusinformatie van zijn Vlaamse erkennings-, vergunnings-, subsidie- en fiscale dossiers en van zijn ondernemingsgegevens.

Het welslagen van dit luik impliceert niet alleen dat alle technische bouwstenen matuur moeten zijn, maar dat ook de betrokken beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid (met dienstverlening aan ondernemers) hieraan maximaal zullen

meewerken en inzonderheid enerzijds hun dossierstatusinformatie zullen beschikbaar stellen op basis van het unieke ondernemingsnummer en anderzijds het gebruik van WEBIDM v3 en Single Sign-on (SSO) in hun e-govapplicaties naar ondernemers mogelijk maken voor de aanvragen die vanuit het interactieve en transactionele luik geïnitieerd worden. Enkel zo kan de ondernemer na eenmalig in te loggen in het interactieve en transactionele luik binnen de portaalsite automatisch toegang krijgen tot de onderscheiden e-govapplicaties voor ondernemers bij de betrokken beleidsdomeinen.

De technische realisatie van dit tweede luik wordt voorzien vanaf midden 2015.

De andere groeipaden zoals voorzien in de conceptnota (informatie vanuit andere bestuursniveaus en meertalige informatie) zullen in een volgende fase worden uitgewerkt waarbij het onder meer de bedoeling is dat alle producten en diensten voor ondernemers vanuit de lokale overheden (opgenomen in de IPDC) worden aangeboden en ontsloten via de transactionele portaalsite.

7.1.3 Algemene coördinatie omzetting EDRL

De implementatie van de Europese Dienstenrichtlijn (EDRL) blijft een vast actiepunt in het kader van het Vlaams economisch beleid. Na afloop van de peer review waarbij alle lidstaten werden betrokken en waarbij in hoofde van elke lidstaat de aangevoerde argumentatie inzake algemeen belang, evenredigheid en non-discriminatie van vereisten onder de loep werd genomen door de Europese Commissie, hebben een aantal lidstaten in overleg met de EC het plan opgevat om over deze juridische begrippen een toetsingskader te ontwikkelen.

Deze nieuwe ontwikkeling zal in het najaar van 2013 aan de orde komen van de lidstatelijke expertengroep o.l.v. de EC. Ook een nieuwe methode van notificatie bij de EC door de lidstaten dient zich aan voor het najaar. Daarbij zullen de Vlaamse regelgevende instanties zich via IMI kunnen kwijten van de notificatieverplichting. Daartoe zal in iedere entiteit een verantwoordelijke worden aangesteld.

Het één-loket dat in de lidstaat werd geconcipieerd in samenwerking met de erkende ondernemingsloketten kon in het voorjaar uiteindelijk worden geregeld via het Samenwerkingsakkoord dat in het najaar van 2013 kan worden goedgekeurd door het Vlaams parlement via een instemmingsdecreet. In het kader van deze onderscheiden elementen van de implementatiemaatregelen en – regelgeving blijft het beleidsdomein EWI de processen op federaal en Europees niveau op de voet volgen en zorgt het voor een snelle en adequate terugkoppeling met zowel de Vlaamse betrokken entiteiten als met het federale niveau via de IEC.

7.2 Efficiënte samenwerking tussen verschillende bestuursniveaus

7.2.1 Ondernemingsvriendelijke gemeenten

Via projectsubsidies, overleg en relatiebeheer vanuit het Agentschap Ondernemen werd verder ingezet op het ondersteunen en sensibiliseren van gemeenten voor een ondernemingsvriendelijk beleid.

In de eerste helft van 2013 werden 10 beloftevolle projecten rond bedrijfshuisvesting gesubsidieerd en opgestart. De initiatiefnemers kwamen ook al een eerste keer samen om hun ideeën uit te wisselen in het kader van het overlegplatform Ondernemingsvriendelijke gemeente. Met deze projecten hopen we niet alleen vernieuwende ideeën te introduceren maar wensen we ook bij de gemeenten de kennis en aandacht van gemeenten rond de problematiek en de stimulerende rol die ze daarin kunnen opnemen te vergroten. Bedrijfshuisvesting komt immers in diverse peilingen rond de bedrijfsvriendelijkheid van de het gemeentelijk beleid en dienstverlening stevast uit als één van de belangrijkste aandachtspunten.

De pilootprojecten uit de eerdere oproep rond kernversterkend winkelbeleid kwamen in 2013 op kruissnelheid. Zo werd, om er maar enkele te noemen, het platform Centrummanagement opgestart, zette het WinkelWeb West-Vlaanderen verschillende ondernemers op weg om de mogelijkheden van sociale media te ontdekken en zelf op laagdrempelige manier met e-commerce te starten, werd verdere expertise opgebouwd rond cadeaubonnen, stedelijke distributie en pop up stores. Ook hier bracht het Agentschap Ondernemen de initiatiefnemers van de diverse projecten samen om kennis en ervaringen uit te wisselen.

Met de verspreiding van het boek 'Zet je Lean bril op, verspilling zien en verwijderen' naar alle geïnteresseerde gemeenten werd ook het laatste project uit de eerste oproep OVG rond verbeteren dienstverlening beëindigd.

Verder wordt een nieuwe oproep ondernemingsvriendelijke gemeente gelanceerd met focus op toerisme, horeca en citymarketing. De resultaten van de oproep worden verwacht in het eerste kwartaal 2014, de opstart van de projecten in het najaar.

Ook het project 'overlegtafels Economie', waarbij kennis- en ervaringsuitwisseling tussen ambtenaren economie centraal staat, kwam op kruissnelheid. Met het project konden in het eerste werkingsjaar al 157 gemeenten worden bereikt. Dat is 80% van de gemeenten met een ambtenaar of aanspreekpunt voor ondernemers. De deelname gaat bovendien in stijgende lijn. De overlegtafels speelden onder meer een belangrijke rol in de verspreiding van de informatie rond de oproepen handelskernversterking die in 2013 gelanceerd werden en zich heel specifiek naar steden en gemeenten richtten. Naast de talrijke bijeenkomsten die georganiseerd werden, werden in het kader van het project ook een aantal producten ontwikkeld om gemeenten te ondersteunen bij het voeren van een economisch beleid. Zo onder meer een horeca-startersbrochure, FAQ-lijsten over drankvergunningen en werken

met ondernemersdata...Het project wordt uitgevoerd door VVSG in nauwe samenwerking met het Agentschap Ondernemen. Deze samenwerking illustreert ook het streven naar een betere samenwerking tussen diverse overheidsniveaus. Er zal nagegaan worden hoe de volgende jaren dit project het streven naar een geïntegreerde benadering van de ondernemers nog verder kan ondersteunen.

Via het relatiebeheer werkt het Agentschap verder aan het verstrekken van kennisdeling, afstemming en samenwerking tussen bestuursniveaus. Met een leidraad rond bedrijfshuisvesting wenst het Agentschap Ondernemen in 2014 alvast deze kennisdeling verder vorm geven.

7.2.2 Provinciale bestuursniveau

De afspraken in het kader van de interne staatshervorming hebben de verhouding tussen de Vlaamse Overheid en de provincies scherper en duidelijker gesteld. Hoewel het economisch beleid an sich niet gevat wordt door de interne staatshervorming werd een afsprakenkader opgesteld. In 2013 werd dan een afsprakenprotocol tussen de Vlaamse overheid en de vijf provincies aangaande het thema Startersbegeleiding en het bevorderen van ondernemerschap ondertekend. Het is evident dat in de komende jaren de wederzijdse samenwerking binnen dit afsprakenprotocol zal gesitueerd worden.

De provinciale overheden en de daarbij horende provinciale ontwikkelingsmaatschappijen, evenals sommige specifieke agentschappen (bvb EROV) zijn door hun opdracht belangrijke partners voor het Agentschap Ondernemen. Er is op vandaag reeds een intense samenwerking die in 2014 onverminderd zal worden voortgezet.

In de eerste plaats zijn de POMs een van de natuurlijke partners om het beleid rond bedrijfshuisvesting mee in de praktijk te brengen. Een bijzondere samenwerking met provincies is opgezet rond de stimulering van detailhandel en kernversterking. In 2014 zal in het bijzonder het kenniscentrum detailhandel operationeel vorm krijgen.

Een ander domein is de ondersteuning van de verschillende activiteiten in het kader van Flanders Logistics. Agentschap Ondernemen is als subsidieverstrekker een belangrijke partner in dit gebeuren. Ook in het kader van het afsprakenprotocol met FIT inzake acquisitie, zijn de provincies mee betrokken partij.. Tenslotte verwijzen we nog naar de samenwerking in het kader van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

Om deze samenwerking zo efficiënt mogelijk verder te zetten zal in 2014 onderzocht worden hoe in de volgende regeerperiode deze samenwerking verder vorm dient gegeven. Het overleg met de provinciale diensten economie verloopt via de A commissie van de VVP. Het overleg met de POM verloopt in principe via de Stuurgroep POM.

7.2.3 Uitvoering van het SALK: naar een meer innovatieve en kennisintensieve economie in Limburg

Naar aanleiding van de op 24 oktober 2012 aangekondigde sluiting van de Ford-vestiging in Genk heeft de Vlaamse Regering een raad van experts de opdracht gegeven om een Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) uit te werken. Op 1 februari 2013 heeft de raad van experts zijn rapport aan de Vlaamse Regering overgemaakt.

Op 15 juli 2013 heeft de Vlaamse Regering het plan goedgekeurd dat uitvoering moet geven aan de aanbevelingen geformuleerd in het SALK-expert rapport. Het SALK-uitvoeringsplan bestaat uit drie onderdelen:

- acties op korte termijn die snel moeten kunnen inspelen op de sociaaleconomische impact van de Ford-sluiting in Genk (o/a door een snelle wedertewerkstelling van werknemers van Ford en de toeleveranciers);
- acties op langere termijn gericht op de ontwikkeling van (speerpunt)sectoren;
- acties op langere termijn gericht op de creatie/verbetering van randvoorwaarden.

Gezien de achterliggende problematiek is het SALK gericht op de Limburgse sociaaleconomische situatie maar tegelijk is het ook een Vlaams verhaal. De aanbevelingen geformuleerd in het SALK-expert rapport sluiten immers ook aan bij het Vlaamse ViA-beleidskader, meer bepaald het nieuw industrieel beleid (NIB) en de verdere stroomlijning van het gericht innovatiebeleid.

De uitvoering van de SALK-aanbevelingen kan dan ook worden gezien als een lokale verdieping van het NIB en het gericht innovatiebeleid met focus op speerpuntclusters in het licht van de specifieke Limburgse situatie. Essentieel hierbij is de uitrol (in Limburg) van een slimme specialisatiestrategie voor een gericht clusterbeleid waarbij de klemtoon ligt op het prioriteren van publieke middelen voor sterke speerpuntclusters. Die clusters (en de prioritair acties die in het kader van het SALK zullen worden ondernomen) zitten vervat in acht domeinspecifieke Business Cases die in het SALK-uitvoeringsplan werden uitgewerkt. Voor de concrete acties die in het kader van deze Business Cases zullen worden uitgevoerd, wordt verder verwezen naar de beleidsbrief Wetenschap en Innovatie.

EFRO en andere EU middelen zullen complementair worden ingezet gebaseerd op een slimme specialisatiestrategie voor de regio voor de periode 2014-2020. Er zal worden samengewerkt aan de interservice automotive taskforce binnen CARS2020 om beschikbare EU fondsen (Europese globalisatiefonds, ESF,...) optimaal te kunnen stroomlijnen met de Vlaamse vrijgemaakte middelen en acties van de Taskforce Limburg verder af te stemmen met EU initiatieven.

Om de crisis in automobiellindustrie aan te pakken en de concurrentiekracht van de sector in de toekomst duurzaam te kunnen versterken, wordt vanuit Vlaanderen ook deelgenomen aan diverse expertgroepen van het CARS2020 actieplan (opvolger van CARS21). Hiermee wenst het slimme mobiliteitsbeleid van Vlaanderen proactief in te spelen op opportuniteiten in het Europese groen voertuiginitiatief.

7.2.4 *Het federale bestuursniveau*

De Zesde Staatshervorming is een feit. Op 9 juli 2013 werd een akkoord over de financiering bereikt. Ze bevat een aantal economische bevoegdheden die aan de deelstaten werden overgedragen:

- Vergunningsbeleid inzake handelsvestigingen;
- Participatiefonds;
- Toegang tot het beroep - Vestigingsvoorwaarden;
- Kruispuntbank van Ondernemingen(KBO);
- Nationale Delcrederedienst;
- Finexpo;
- Belgische Maatschappij voor Internationale Investeringen;
- Agentschap Buitenlandse Handel;
- Prijzencontrole;
- Handelshuur.

In samenwerking met de federale overheid zal de overdracht van de bevoegdheden naar Vlaams niveau worden ingevuld en geoptimaliseerd. In het groenboek worden hiervoor verschillende scenario's aan de Vlaamse Regering gepresenteerd.

Voor de bevoegdheden die niet of gedeeltelijk werden overgedragen zal een vernieuwde en verbeterde samenwerking met het federale niveau en de andere deelstaten worden ontworpen.

7.2.5 *Europa*

De Europese focus van het Agentschap Ondernemen wordt in eerste instantie gelegd op de Vlaamse bijdrage aan het Europees Actieplan 'Europe 2020' en aan de implementatie in Vlaanderen van de 'Small Business Act'. Diverse actiepunten sporen direct met deze van het programma 'Vlaanderen in Actie': er is dus grote synergie tussen de Vlaamse en de meer Europees gerichte acties die het Agentschap Ondernemen onderneemt.

Zowel het Enterprise Europe Netwerk als het programma Erasmus voor Jonge Ondernemers zijn verder ingeschreven in het voorstel van het nieuwe COSME-programma (2014-2020) van de Europese Commissie. Het COSME programma is er specifiek gericht op de bevordering van ondernemerschap bij Kmo's. In de schoot van het Europaplatform werd een werkgroep Cosme opgericht die door het Agentschap Ondernemen wordt gecoördineerd.

Bijzondere aandacht in 2013 ging uiteraard naar het debat rond de toekomstige prioriteiten en de financiële middelen van het Europese cohesiebeleid binnen het Europees Meerjarig Financieel Kader 2014-2020. Hierbij werd er naar gestreefd ervoor te zorgen dat Vlaanderen, net als de andere meer welvarende regio's in de Europese Unie, maximaal kan blijven deelnemen aan de toekomstige Structuurfondsen en dat thema's die voor Vlaanderen prioritair zijn in deze programma's opgenomen blijven.

7.2.6 EU-raad Concurrentievermogen

Sinds 1 juli is het Waalse Gewest de woordvoerder van België in de Raad Industrie van de Europese Unie en assessor van de federale minister van Economie in de Raad Interne Markt. Het Waalse Gewest zal deze rol waarnemen tijdens het Litouwse en Griekse EU-Voorzitterschap. De eerstvolgende Vlaamse aanwezigheid in de Raad Industrie en in de Raad Interne Markt is volgens de toerbeurtregeling voorzien onder Italiaans (tweede helft 2014) en Lets EU-Voorzitterschap (eerste helft 2015).

In de komende maanden verwachten we mededelingen over het Europese grondstoffeninitiatief, de uitvoering van de Small Business Act en de uitvoering van het Europese industriebeleid. Vooral deze laatste mededeling verdient bijzondere aandacht, aangezien de Europese staatshoofden en regeringsleiders in 2014 een Europese Raad zullen houden over het industriebeleid. Meer in het bijzonder de verbanden met het NIB zullen hier actief gepromoot worden.

7.2.7 Het Europees Kader voor Staatssteun

De ambitieuze agenda van de Europese Commissie om tegen eind 2013 nagenoeg het volledige regelgevende kader inzake staatssteun te vervangen bleek te ambitieus. De timing werd bijgestuurd naar begin juli 2014. Voor elk van de vervangen verordeningen, mededelingen, richtsnoeren en kaderregelingen worden er diverse publieke consultaties en multilaterale vergaderingen met de experts van de lidstaten georganiseerd.

Momenteel zijn volgende inhoudelijke onderwerpen reeds in behandeling:

Richtsnoeren inzake regionale steun (reeds goedgekeurd) – aanmelding regionale steunkaarten;

- Algemene groepsvrijstellingsverordening;
- De-minimis verordening;
- Mededeling inzake de cinematografische werken;
- Kaderregeling inzake Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie;
- Richtsnoeren inzake staatssteun voor Milieu en Energie;
- Richtsnoeren inzake staatssteun voor KMO risicofinanciering;
- Mededeling inzake staatssteun voor luchthavens en luchtvaartmaatschappijen.

Naast deze specifieke inhoudelijke regelgeving, werkt de Commissie ook procedureel aan een meer generiek kader i.v.m. de modernisatie van het staatssteunbeleid.

7.2.8 EFRO - doelstelling 2 Regionaal Concurrentievermogen en Werkgelegenheid

In het kader van doelstelling 2 “Regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid” van het Europees Cohesiebeleid 2007 – 2013, werden sinds de start in 2008 483 projecten goedgekeurd waarbij 200,6 miljoen € EFRO - subsidies (99,8 % van de beschikbare middelen) werden toegekend.

Gezien een aantal projecten finaal minder uitgaven realiseerden dan oorspronkelijk geraamd en de verschuldigde EFRO-steun proportioneel wordt verminderd (momenteel werden reeds 161 projecten afgesloten), bestaat een zekere vrijval van financiële middelen welke kan worden aangewend voor nieuwe initiatieven. In overleg met de provincies zal worden nagegaan hoe deze middelen het meest efficiënt kunnen worden aangewend binnen de verschillende prioriteiten.

Met het oog op het maximaliseren van effecten en impact van het programma, zal ten slotte verder aandacht worden besteed aan de disseminatie van projectresultaten en het bevorderen van netwerking tussen aanverwante projecten o.m. via de bestaande platforms.

7.2.9 EFRO - Doelstelling 3 Europese Territoriale Samenwerking

Binnen de 9 programma's voor Europese Territoriale samenwerking (Interreg) waaraan het deelneemt, is Vlaanderen intussen één van de koplopers onder Europese regio's. Vlaanderen participeerde medio 2013 in ruim 440 Interreg projecten. Samen vormen deze projecten een investering van ruim 415 miljoen euro in Vlaanderen. Het EFRO draagt hieraan 190 miljoen euro bij.

Het afgelopen jaar traden de Interreg programma's een fase van afronding en consolidatie binnen. Op enkele uitzonderingen na werden geen grootschalige nieuwe project initiatieven meer opgestart.

Tijdens de Europa dag op 8/5 onthulde het Agentschap Ondernemen voorts een unieke publicatie die de impact en realisaties van 7 jaar EFRO Doelstelling 2 en Interreg werking in Vlaanderen in de verf zet. Hierin worden concrete resultaten van deze programma's en hun wederzijds versterkende rol in de verf gezet. Vanaf 2014 starten de nieuwe Interreg programma's.

7.2.10 Toekomstig cohesiebeleid

Het Europees kader

De voorbereiding van het toekomstig cohesiebeleid kende een officiële start op 6 oktober 2011 met de publicatie door de Europese Commissie van de wetgevende voorstellen inzake inhoud en regelgevend kader voor de periode 2014 - 2020. Daarbij zijn de volgende Fondsen betrokken: Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), Europees Sociaal Fonds (ESF), Cohesiefonds, Europees Landbouwfonds voor Plattelands- ontwikkeling (ELFPO) en het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV).

Het cohesiebeleid 2014 – 2020 wordt opgebouwd rond de volgende krachtlijnen: sterke gerichtheid op de Europa 2020 – strategie, versterking van de strategische aanpak (gemeenschappelijk strategisch kader, partnerschapsovereenkomst) en thematische concentratie, resultaatgerichtheid, conditionaliteit en vereenvoudiging. De ontwerp-verordeningen worden sinds hun publicatie onderhandeld met de lidstaten, het Europees Parlement, het Comité van de Regio's,... Verwacht wordt dat

deze besprekingen eind 2013 zullen resulteren in definitieve Verordeningen en richtlijnen.

Deze besprekingen hangen tevens nauw samen met de onderhandelingen inzake het Meerjarig Financieel kader 2014 – 2020 dat de toekomstige begrotingsprioriteiten bepaalt en de budgettaire ruimte vastlegt voor het toekomstig Cohesiebeleid.

Het Vlaams kader

Het algemene kader voor de voorbereiding op Vlaams niveau werd op 1 juni 2012 voorgesteld aan de Vlaamse Regering. Onder de algemene coördinatie van de minister-president, worden de operationele programma's (OP) voorbereid in een werkgroep per fonds, samengesteld uit de betrokken beleidsdomeinen.

Wat het EFRO betreft, wordt de werkgroep geleid door het Agentschap Ondernemen. Het Agentschap vervult tevens de trekkersrol voor een tweede werkgroep, belast met de opvolging van de voorbereiding van de operationele (internationale) Interreg - programma's waarin Vlaanderen participeert (4 grensoverschrijdende, 2 transnationale en 3 interregionale programma's).

Het toekomstige EFRO Doelstelling 2 programma

Binnen het Vlaams EFRO-programma wordt (rekening gehouden met de voorziene financiële concentratie in de ontwerp – verordeningen) 80 % van de middelen gericht op 3 thematische doelstellingen: (1) onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie; (2) versterking van het concurrentievermogen van KMO; (3) ondersteunen van overgang naar koolstofarme economie in alle sectoren. De resterende middelen worden aangewend voor de ondersteuning van een duurzame stedelijke ontwikkeling.

In het kader hiervan zal tevens specifieke aandacht worden besteed aan de ondersteuning van het "Strategisch Actieprogramma voor Limburg" in het Kwadraat (SALK). Ook de rest van Vlaanderen komt aan bod, bijvoorbeeld via geïntegreerde strategieën. Na goedkeuring van het ontwerp-OP op Vlaams niveau zal nog een consultatieronde plaats vinden met de provinciale en lokale bestuursniveaus, de sociale partners en het maatschappelijk middenveld.

De toekomstige EFRO Interreg programma's

Voor de 9 Interreg-programma's (Grensregio Vlaanderen-Nederland, Euregio Maas-Rijn, Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen, 2 Zeeën, Noordzee Regio, Noordwest Europa, Interreg IVC , Urbact en Interact) werd een algemeen kader (prioritaire thema's) door de Vlaamse Regering goedgekeurd en door de betrokken werkgroep verder verfijnd.

Over de concrete inhoud en organisatie van deze programma's werd intussen intensief onderhandeld met de andere deelnemende lidstaten en regio's. Hierdoor tekenen zich intussen de grote thematische contouren af voor een meerderheid van de programma's. Hierbij kan vastgesteld worden dat de prioriteiten die Vlaamse Regering formuleerde in een meerderheid van de gevallen goed gevolgd werden.

De eerste ontwerpen van Operationele Programma's zullen tegen het najaar 2013 afgewerkt worden. Op basis hiervan de nodige consultaties van stakeholders plaatsvinden in Vlaanderen.

Tijdspad voor goedkeuring van het nieuwe Vlaams EFRO - programma en de EFRO Interreg- programma's

De Vlaamse Regering is verantwoordelijk voor de definitieve goedkeuring van de partnerschapsovereenkomst (als overkoepelend document) en de diverse operationele programma's. Beoogd wordt deze in het laatste kwartaal van 2013 bij de Europese Commissie in te dienen met het oog op een effectieve start tijdens het eerste semester van 2014. De effectieve timing zal evenwel finaal afhankelijk zijn van de vooruitgang in het voorbereidingsproces op EU – vlak.

7.2.11 Enterprise Europe Network

Sinds 2008 participeert Vlaanderen via het Agentschap Ondernemen, FIT en het IWT in het Enterprise Europe Network dat KMO's wegwijs maakt in diverse vormen van transnationaal ondernemerschap. Vlaanderen co-financiert 50% van de werkingskosten van het Vlaamse luik. Het Enterprise Europe Network zal in de volgende Europese budgetperiode (2014-2020) opgenomen worden in het nieuwe COSME-raamprogramma. Tevens werd er beslist om "Erasmus voor Jonge Ondernemers" mee op te nemen in het COSME programma.

Het Enterprise Europe Network biedt de Vlaamse ondernemer, en vooral de KMO, drie platformen aan: Informatie, Partnering en Feedback, waarin hij/zij letterlijk de internationale horizon kan verruimen en kan werken in en meewerken aan een open Europese interne markt.

7.2.12 Internationaal

Het beleidsdomein economie wil internationaal samenwerken via omvattende internationale organisaties zoals de OESO. Via de werkgroep 'KMO en ondernemerschap' kunnen beleidsmakers die het KMO-beleid uitstippelen en ondernemerschap willen bevorderen, goede praktijken met elkaar uitwisselen rond thema's zoals financiering en belastingssystemen, groene groei en innovatie, de globalisering en gender bij kmo's, de bedrijfsomgeving, toegang tot markten, kansengroepenbeleid en nieuwe groeikansen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

8 BIJLAGEN

8.1 Overzicht resoluties en moties

Motie van de heer Ludo Sannen, mevrouw Lies Jans en de heren Peumans, Lode Ceyssens, Johan Sauwens en Chokri Mahassine tot besluit van het op 24 oktober 2012 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over Ford Genk

Op 15 juli 2013 heeft de Vlaamse Regering het plan goedgekeurd dat uitvoering moet geven aan de aanbevelingen geformuleerd in het SALK-expert rapport. Het SALK-uitvoeringsplan bestaat uit drie onderdelen:

- acties op korte termijn die snel moeten kunnen inspelen op de sociaaleconomische impact van de Ford-sluiting in Genk (o/a door een snelle wedertewerkstelling van werknemers van Ford en de toeleveranciers);
- acties op langere termijn gericht op de ontwikkeling van (speerpunt)sectoren;
- acties op langere termijn gericht op de creatie/verbetering van randvoorwaarden

8.2 Regelgevingsagenda

Dit is een uittreksel uit de regelgevingsagenda met informatie aangevuld tot op 03/10/2013. Meer actuele en meer uitgebreide informatie over deze initiatieven kunt u te allen tijde raadplegen in de regelgevingsagenda op www.regelgevingsagenda.bestuurszaken.be

Ecologiepremie

Status van het initiatief:

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding:

Strategische investerings- en opleidingssteun

Status van het initiatief: Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
21/12/2012	nee	19/07/2013	nee	ja	ja

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: 20/07/2012

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...): nee

Andere:

Inwerkingtreding: nee

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 april 2009 tot uitvoering van Hoofdstuk III/1 van het decreet van 6 februari 2004 betreffende een waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen

Status van het initiatief: Afgelopen

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
05/07/2013	nee	13/09/2013	nee	nee	03/10/2013

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: ja, conceptnota bankenplan

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...): nee

Andere: niet ingevuld

Inwerkingtreding: ja

Besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de voorwaarden voor de drie financieringstypes uit het bankenplan, vermeld in hoofdstuk III/2 van het decreet van 6 februari 2004 betreffende een waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen

Status van het initiatief: Afgelopen

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
05/07/2013	nee	13/09/2013	nee	nee	8/10/2013

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: ja, conceptnota bankenplan

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...): nee

Andere: niet ingevuld

Inwerkingtreding: ja

Decreet ruimtelijke economie

Status van het initiatief: Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
ja	ja	ja	ja	ja	ja

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...): (BVR subsidiëring bedrijventerreinen (Uitvoeringsbesluit goedgekeurd op 24/05/2013) Uitvoeringsbesluit subsidiëring incubatoren (lopend))

Andere:

Inwerkingtreding: ja

Carbon Leakage**Status van het initiatief:** Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
14/06/2013	nee	nee	nee	nee	nee

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: nee**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** nee**Andere:** niet ingevuld**Inwerkingtreding:** nee**KMO-portefeuille****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
08/03/2013	nee	26/04/2013	nee	ja	Ja

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** ja MB 21/06/2013**Andere:****Inwerkingtreding:** ja**Screen Flanders****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
20/04/2012	nee	09/11/2012	nee	ja	ja

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering:**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** ja**Andere:****Inwerkingtreding:** ja

Ecologiepremie**Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
04/05/2012	20/07/2012	16/11/2012	ja	ja	ja

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** ja**Andere:****Inwerkingtreding:** ja**Decreet tot wijziging van het decreet van 6 februari 2004 betreffende een waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen en tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
08/03/2013		17/05/2013	ja	12/07/2013	04/09/2013

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: ja, conceptnota bankenplan**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:** niet ingevuld**Inwerkingtreding:** ja

Decreet betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid**Hoofdbeleidsbrief:** Ruimtelijke Ordening**Gemeenschappelijke initiatief:** Economie**Status van het initiatief:** In voorbereiding

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
Januari 2014	Later bepalen	Later bepalen	Later te bepalen	Later te bepalen	Later bepalen

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: Startnota 'Winkelen in Vlaanderen' van 23 juli 2010**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** Uitvoeringsbesluiten op te maken**Andere:** Later te bepalen**Inwerkingtreding:** Later te bepalen**Ministerieel besluit tot wijziging van bijlage 5 van het ministerieel besluit van 1 januari 2012 tot uitvoering van bepaalde procedurele aspecten van het Vijfde Waarborgbesluit van 16 december 2011****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
nee	nee	12/8/2013	nee	nee	09/09/2013

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: ja, conceptnota bankenplan**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** ja**Andere:** afgerond**Inwerkingtreding:** ja**Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 maart 2007 betreffende de Brownfieldconvenanten****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
ja	ja	ja	ja	ja	ja

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** nee**Andere:****Inwerkingtreding:** ja

Wijzigingsbesluit Ondernemerschap**Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
		25/05/2012	nee	nee	10/07/2012

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet van toepassing**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:** niet ingevuld**Inwerkingtreding:** ja**Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het tweede Waarborgbesluit van 18 februari 2005, het Derde Waarborgbesluit van 27 mei 2005, het Vierde Waarborgbesluit van 27 maart 2009 en het Vijfde Waarborgbesluit van 16 december 2011****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
20/7/2012		05/10/2012			12/11/2012

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** nee**Andere:****Inwerkingtreding:** ja**Economisch ondersteuningsbeleid****Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
27/05/2011	27/05/2011	02/12/2011	20/12/2011	16/03/2012	27/04/2012

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):** nee**Andere:****Inwerkingtreding:** 27/04/2012

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende erkenning van een financiële crisis en tot afwijking van de waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen**Status van het initiatief:** Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
		9/11/2012			8/01/2013

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld**Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):****Andere:** niet ingevuld**Inwerkingtreding:** ja

8.3 Opmerkingen Rekenhof

Aanbevelingen Rekenhof m.b.t. de ecologiepremie

- *Het is aangewezen dat de Vlaamse Regering de strategische doelstellingen vertaalt in operationele doelstellingen, zowel op economisch vlak (concurrentiepositie, doelgroep...) als op ecologisch vlak (milieu- en energiedoelstellingen).*

De ecologiesteunregeling is in de eerste plaats een economische maatregel en heeft slechts op secundair niveau een ecologische doelstelling. De noodzaak aan het formuleren van operationele doelstellingen wordt onderkend maar is echter niet voor de hand liggend. Tot op heden werden de strategische doelstellingen nog niet vertaald in operationele doelstellingen omdat dit een uiterst moeilijke oefening is. Het bepalen van operationele doelstellingen heeft maar zin als achteraf ook effectief kan gemeten worden in welke mate deze operationele doelstellingen bereikt werden. Dit vraagt een uitgebreide bevraging van de ondernemingen die steun ontvingen wat een administratieve lastenverhoging tot gevolg heeft.

- *Het bereiken van de doelstellingen dient periodiek te worden geëvalueerd.*

Zie hoger.

- *Het verdient aanbeveling dat de Vlaamse Regering bijstellingen van het beleid grondig onderbouwt en deze kadert in een lange termijnvisie. De limitatieve technologieënlijst bij onevenwichten snel en flexibel te worden aangepast.*

Momenteel is het tweejaarlijkse MIRA-T-rapport het enige milieubeleidsdocument dat voorhanden is en waarnaar met de limitatieve technologieënlijst kan gerefereerd worden. Met het departement LNE werd een overleg opgestart om een milieuvisie op lange termijn uit te werken waarop de limitatieve technologieënlijst dan kan worden afgestemd.

De limitatieve technologieënlijst (LTL) wordt regelmatig geactualiseerd. Dit gebeurde tijdens de call procedure bij elke nieuwe call en tijdens het huidige EP-PLUS steunregime ongeveer om de vier maanden. Bij elke update van de lijst wordt er vertrokken vanuit de geactualiseerde BBT-studies en vanuit individuele vragen van bedrijven om nieuwe technologieën aan de lijst toe te voegen. Een nog flexibelere hantering van de LTL zou leiden tot rechtsonzekerheid t.a.v. de ondernemingen die een ecologiepremie willen aanvragen en geconfronteerd worden met een steeds wijzigende lijst.

- *Het verdient aanbeveling meer aandacht te besteden aan het stimulerend effect van de premie. De administratie moet nauwkeuriger omgaan met de gestelde eisen bij de premieaanvraag.*

In het aanvraagformulier van de nieuwe steunregeling voor strategische ecologieprojecten wordt uitvoerig aandacht besteed aan het stimulerend effect van de ecologiepremie op de geplande investeringen. Bedrijven worden

gevraagd om het stimulerend effect omstandig te verantwoorden en de administratie gaat uiterst nauwkeurig om met de motivatie van het stimulerend effect.

Bij de EP-PLUS steunregeling, waar de aanvragen worden ingediend en verwerkt via een webapplicatie, is de ruimte die in de applicatie is voorzien om het stimulerend effect aan te tonen eerder beperkt. Aan de afdeling Economisch Ondersteuningsbeleid is de opdracht gegeven om de verantwoording betreffende het stimulerend effect van de ecologiepremie meer nauwgezet te controleren en te beoordelen.

- *Het Hermesfonds dient in zijn jaarverslagen meer exhaustief en uniform te rapporteren over de kredietvorming en het kredietverbruik voor de ecologiepremie.*

De rapportage van het Hermesfonds verloopt momenteel op een meer uniforme en consistente wijze.

- *De afdeling Economisch Ondersteuningsbeleid van het Agentschap Ondernemen moet de subsidieaanvragen meer uniform behandelen en minimum verantwoordingseisen hanteren voor de uitbetaling van de ecologiepremieschijven.*

Sinds geruime tijd worden bij de uitbetaling van zowel de eerste als de tweede schijf van de ecologiepremie de nodige bewijsstukken opgevraagd. Een volledige controle van de gerealiseerde investeringen vindt plaats bij de uitbetaling van de derde schijf.

8.4 Lijst afkortingen

AO	Agentschap Ondernemen
ARKimedesfonds	Activering Risicokapitaal
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations
AZO!	Allochtone Zelfstandige Ondernemers
BAN	Business Angels Netwerk
BBIE	Benelux Bureau voor Intellectuele Eigendom
BBP	Bruto Binnenlands Product
BRIC-landen	<u>B</u> razilië, <u>R</u> usland, <u>I</u> ndia en <u>C</u> hina
BVOB	Beroepsvereniging van Overnamebemiddelaars
COSME	Competitiveness of Enterprises and SMEs
DG-Regio	Directoraat Generaal Regionaal
EC	Europese Commissie
ECOOM	ExpertiseCentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring
EDRL	Europese DienstenRichtLijn
EER	European Entrepreneurial Region
EFMZV	Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EIB	European Investment Bank
EIF	European Investment Fund
EIP	European Innovation Partnership
ELFPO	Europees LandbouwFonds voor PlattelandsOntwikkeling
ENA	Economisch Netwerk Albertkanaal
EP-PLUS	Ecologiepremie Plus

EROV	Economische Raad voor Oost-Vlaanderen
ESF	Europees Sociaal Fonds
eTIC	Deontologisch handvest in de ICT sector
EU-ETS	Europese Emissiehandelssysteem
EWI	Departement Economie, Wetenschap en Innovatie
FINMIX	FinancieringsMix
FISCH	Flanders Innovation Hub for Sustainable Chemistry
FIT	Flanders Investment and Trade
FVIB	Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen
GEM	Global Entrepreneurship Monitor
GIS	Geografisch InformatieSysteem
Hermreg	Hermes regionaal
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
I-Depot	Vastleggen van Ideeën
IE	Intellectuele Eigendom
IMI	Internal Market Information System
IPDC	Interbestuurlijke Producten- en Dienstencatalogus
IWG	Vlaamse Interdepartementale Werkgroep
IWT	Instituut voor aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen
KEEP	KMO Energie-Efficiëntie Plan
KET	Key Enabling Technologies
KKP	KoopKrachtPariteiten
KMO	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
LED-netwerk	Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra

LNE	Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
LTL	Limitatieve Technologieënlijst
MER	Milieueffectrapport
MIC	Microsoft Innovation Center
MIRA-T	MilieuRapport Thema's
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
N11	Next Eleven Countries
NIB	Nieuw Industrieel Beleid
OCI	Overlegplatform Creatieve Industrieën
OCM	Open Coördinatie Methode
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
O&O	Onderzoek & Ontwikkeling
OP:	Operationele Programma's
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PBB	Preventief Bedrijfsbeleid
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
POM	Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij
PPS	Publiek – Private Samenwerking
R0	Ring rond Brussel
REG	Rationeel Energiegebruik
RUP	Ruimtelijk Uitvoeringsplan
SALK	Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat
SALV	Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij
SERV	Sociaal Economische Raad voor Vlaanderen
SIOS	Strategische Investerings- en OpleidingsSteun

STEM	Actieplan voor het stimuleren van loopbanen in wiskunde, exacte wetenschappen en techniek (Science, Technology, Engineering and Mathematics)
STORE	Steunpunt Ondernemen en Regionale Economie
STRES	Strategische Ecologie-investeringen
STS	Strategische TransformatieSteun
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities & Threats
TINA	Transformatie en Innovatie Acceleratie Fonds
UNIZO	Unie der Zelfstandige Ondernemers
VESOC	Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité
ViA	Vlaanderen in Actie
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VKW	Ondernemersplatform
VLAJO	Vlaamse Jonge Ondernemingen
VLEVA	Vlaams-Europees Verbindingsagentschap
VLOOT	Vlaamse Overkoepelende Organisatie van Technologieverstrekken
VLUHR	Vlaamse Universiteiten -en HogescholenRaad
VOKA	Vlaams Netwerk van Ondernemingen
VON	Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk
VR	Vlaamse Regering
VSDO	Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling
VTE	Voltijdse Equivalenten
VVP	Vereniging Vlaamse Provincies
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
VWEU	Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie

WIP	Werkgelegenheids- en Investeringsplan
WKK	WarmteKrachtKoppeling
WSE	(Departement) Werk en Sociale Economie